

วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Journal of Management Science Research: JMSR

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2562 ISSN 2586-8691

เจ้าของ : คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัตร ภูระธีรานรัชต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริทิพย์ พิศวง

กองบรรณาธิการ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พอพันธ์ อูยานนท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจ อังสุมาลิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนม์ณัฐชา กังวานศุภพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภางค์ นันตา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวรรตน์ นิธิชัยอนันต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณณรัตน์ พิงคานนท์
อาจารย์พิมพ์สสร ชูตระกูล
อาจารย์กฤตกนก พานู
อาจารย์พริษฐ์ พนมเสริฐ

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ :

นางสาวอำภา เทียมวงษ์
นางสาวนฤมล เจริญสวัสดิ์

สำนักงาน : วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 1
เลขที่ 186 หมู่ 1 ถนนสุรินทร์ - ปราสาท
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดสุรินทร์ 32000

ออกแบบและพิมพ์ที่ : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ :

รองศาสตราจารย์ ดร.จุรีพร จันทร์พาณิชย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปฤกษ์บาร์มี อุดสาหะวานิชกิจ
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวงศ์ พุนพล
รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล มีอำพล
รองศาสตราจารย์ ดร.นพมาศ สุวชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง
รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย ปัญจขจรศักดิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิศ ดาราวงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวรัตน์ ศรีวรรณันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทันตกานต์ ดวงรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ จันทินอก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรัฐา ภูบุญอบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา โพธิ์ไพฑูรย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ อินทร์สวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา สุคันธสิริกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย วงศ์พานู
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตินันท์ บ. คอมมอน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาพรณ พานู
ผู้ช่วยศาสตราจารย์มลิจันทร์ ทองคำ
ดร.ศิริวรรณ กวงเพ็ง
ดร.นรภัทร สถานสถิตย์
ดร.วุฒินันท์ นุ่นแก้ว
ดร.จารุวรรณ พนมจีระสวัสดิ์
ดร.จินตนา โต้งสูงเนิน

ความเป็นมาของวารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

การจัดทำวารสารวิชาการและวิจัย ถือเป็นภารกิจที่สำคัญของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมให้บุคลากรของหน่วยงานได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัยสู่หน่วยงานภายนอกและความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขานั้นๆ เป็นการสร้างเครือข่ายเผยแพร่อันนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการของบุคลากรเป็นการเผยแพร่และถ่ายทอดเทคโนโลยีผลงานวิชาการในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ และเป็นการสร้างเครือข่ายการเผยแพร่ผลงานวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดทำวารสารวิชาการดังกล่าว จึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองให้มีความแข็งแกร่งทางวิชาการ เพื่อเป็นที่พึ่งทางวิชาการแก่ท้องถิ่น สอดคล้องกับภารกิจ และเพื่อให้บรรลุประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ดังนั้น คณะวิทยาการจัดการในฐานะหน่วยงานที่สนับสนุนทางวิชาการจึงได้จัดทำโครงการวารสารวิจัยวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและวิจัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยและหน่วยงานจากภายนอกในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์
2. เพื่อสนับสนุนการนำผลงานวิชาการและงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์
3. เพื่อสนองนโยบายการวิจัยและบริการวิชาการของคณะวิทยาการจัดการและมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

กำหนดออก-ช่วงเวลาตีพิมพ์

วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เป็นวารสารวิชาการราย 6 เดือน (1 ปี มี 2 ฉบับ) กำหนดออก คือ เดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคม ของทุกปี

เลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร (International Standard Serial Number-ISSN) คือ 2586-8691

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ฉบับนี้เป็นฉบับประจำปีครั้งที่ 3 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า การดำเนินงานวิจัย และการเผยแพร่ความรู้และวิทยาการในศาสตร์ของบริหารธุรกิจผ่านผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจระหว่าง นักวิชาการ นักบริหาร นักธุรกิจ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป บทความที่ลงตีพิมพ์ได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) และเป็นบทความที่มีประโยชน์ในทางวิชาการ โดยมีบทความวิจัยจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 2) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ 3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 4) การศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยานในหมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ และบทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ 1) การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มชาวกูย และ 2) การจัดการมรดกภูมิปัญญาการรักษาของกลุ่มชาวไทยกูย

กองบรรณาธิการวารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณที่ท่านผู้อ่านได้ให้ความสนใจหากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะใดในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัตร ภูระธีรานรัชต์
บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทความวิจัย	
แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี	1
ธนโชติ กิ่งจันทร์, ปิยศักดิ์ สีดา และสุริยะ ชนะชัย	
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์	15
วิจารณ์ ด้านสมศรี และลภัสสรดา หอมคำ	
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี	31
หนูช่วย กิ่งจันทร์, ศิวาพร พยัคฆนันท์ และอัศรเดช สุพรรณฝ้าย	
การศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยานในหมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์	43
จักรพงษ์ เจือจันทร์	
บทความวิชาการ	
การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มชาวกูย	52
สุริยา คลังฤทธิ์, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และฉัตรภาภรณ์ จันท์แจ่มธารี	
การจัดการมรดกภูมิปัญญาการรักษาของกลุ่มชาวไทยกูย	59
ยโสธรา ศิริภาพระภากร	
เกี่ยวกับวารสารวิจัยวิทยาการจัดการ	67

แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตำบลนาคำ อำเภอกศรีเมืองใหม่
จังหวัดอุบลราชธานี

Development Guidelines for the Preschool Child Development Centers in
Nakum Sub-District, Srimuangmai District, Ubon Ratchathani Province

ชนโชติ กิ่งจันทร์¹, ปิยศักดิ์ สีดา², สุริยะ ชนะชัย³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ อำเภอกศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาการจัดการต้นแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนเทศบาลตำบลเขมราฐ อำเภอกศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ อำเภอกศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงปริมาณเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามจำนวน 375 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 13 คน

ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนจะเข้าสู่ระดับอนุบาล ซึ่งประกอบด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนจำนวน 5 แห่ง คือ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนบ้านฟ้าห่วน 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนบ้านหนองห้าง 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนบ้านคำเตย 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนบ้านใหม่ดงสำโรง 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ต้องได้รับการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เช่น สภาพแวดล้อม อาคารเรียน ห้องน้ำ สนามเด็กเล่น และสื่อการเรียนการสอน ในปัจจุบันพบว่าสัดส่วนของครูต่อจำนวนเด็กเล็กไม่เพียงพอ ประกอบกับความจำเป็นในการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดการเรียนการสอนให้เกิดมาตรฐาน โดยมีการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรและมีการเข้าร่วมประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ การวิเคราะห์การจัดการต้นแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนเทศบาลตำบลเขมราฐ อำเภอกศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ภาพรวมความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 375 คน เป็นเพศชายจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 32.27 เพศหญิงจำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 67.73 พบว่าด้านที่ประชาชนให้ความสำคัญต่อการพัฒนามากที่สุดคือ ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.73) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการสร้างเครือข่าย ($\bar{X} = 4.18$, S.D. =0.83) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมและสุขอนามัย ($\bar{X} = 3.94$, S.D. =0.82) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารทรัพยากร ($\bar{X} = 3.93$,

¹ นักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

S.D. =0.87) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และด้านมาตรการความปลอดภัยของศูนย์เด็ก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. =0.94) จากการวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ อำเภอสว่างเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีโดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ อำเภอสว่างเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ตามลำดับการพัฒนาได้ดังนี้ 1. ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารศูนย์เด็กเล็กอย่างเกิดระบบและเกิดความเข้าใจในดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 2. ด้านการสร้างเครือข่าย ควรการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งอื่นอื่น 3. ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมและสุขอนามัย ควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเป็นระเบียบและปลอดภัย สะอาด มีอากาศถ่ายเท พร้อมกับการจัดเตรียมอาหารและอุปกรณ์ วัสดุ สနးเด็กเล่นที่มีความหลากหลาย 4. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร โดยบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือได้ผ่านการอบรมหลักสูตรปฐมวัยโดยตรงและ 5. ด้านมาตรการความปลอดภัยของศูนย์เด็กควรจัดการความปลอดภัยของอาคารให้มีความแข็งแรง มีระบบรักษาความปลอดภัยหรือระบบเตือนภัยและมีการสำรวจค้นหาจุดที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ทั้งอาคารและสภาพแวดล้อมทั่วไป

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, การจัดการ. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

Abstract

The objectives of this mixed-method research were: 1) to study the context of the preschool child development centers in Nakum sub-district, Srimuangmai district, UbonRatchathani province; 2) to study the management prototype of Khemarat Municipality's Preschool Child Development Center in Khemarat district, UbonRatchathani province; and 3) to provide the development guidelines for the preschool child development centers in Nakum sub-district. 375 sets of questionnaires were distributed to collect the data for the quantitative study and the basic statistics were applied to analyze the quantitative data. For the qualitative study, data were collected through interview and observation forms and the collected data were analyzed using a content analysis technique. The development guidelines have developed through a focused-group discussion with 13 experts.

The study found that: The preschool child development centers in Nakum sub-district are a child development center to prepare children before entering kindergarten. There are 5 of preschool child development centers in Nakum sub-district including: 1) Ban Fa-Huan Preschool Child Development Center; 2) Ban Nong-Hang Preschool Child Development Center; 3) Ban Kham-Toei Preschool Child Development Center; 4) Ban Mai-Dong-Somrong Preschool Child Development Center; and 5) Nakum Sub-District Administrative Organization's Preschool Child Development Center. The preschool child development centers in Nakum sub-district needs to be developed for basic infrastructure and utilities such as the environment, school building, bathrooms,

playgrounds and teaching and learning media. Currently, the ratio of teachers to the number of young children is not enough. Further, with the need to increase the capacity of the personnel of the child development centers to create the spirit of a teacher, it is necessary to provide standardized teaching and learning management by studying and developing courses and participating in quality assurance in accordance with the standards of the Ministry of Education. According to the study about the management prototype of Khemarat Municipality's Preschool Child Development Center, the study showed that, in general, 32.27% of the respondents are male and 67.73% of the respondents are female. According to the management prototype, most respondents revealed that the most important aspect to be developed is a systematic administration ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.73) followed by a network establishment ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.83), a sanitation and environment management ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.82), a resource management ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.87), and a safety standard ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.94), respectively. According to a content analysis and a focused-group discussion with experts to provide the development guidelines for preschool child development centers in Nakum sub-district, the guidelines for the development of preschool child development centers can be summarized as followings. The 1st development guideline – a systematic administration by planning to set systematic objectives for the management of the child center and for the understanding in the same direction. The 2nd development guideline – a network establishment by organizing learning exchange activities such as organizing academic activities with other child development centers. The 3rd development guideline – a sanitation and environment management by providing an environment that is orderly and safe, clean, ventilated along with healthy and hygienic foods, clean and safe toilets enough for the number of children, and a variety of playground equipment. The 4th development guideline – a resource management by specifying that the personnel of the child development center must be completed a bachelor's degree or have been trained directly in early childhood courses. The 5th development guideline – a safety standard by providing a strong building with security systems or alarm systems and checking for potential hazards both the building and the general environment.

Keywords: Development guidelines, management, preschool child development center

บทนำ

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญยิ่งและต้องเริ่มตั้งแต่เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นสถานที่หนึ่งซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างทรัพยากรที่ทรงคุณค่า การดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่นให้มีความพร้อมและมีศักยภาพตามวัยปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วน

ราชการต่าง ๆ และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง ดังนั้นมาตรฐานการดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้าง อาคาร สถานที่ และการบริหารงาน (สาโรช คัชมาตย์, 2547 : 2)แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเด็กระบุว่าเด็กหรือช่วงอายุของคนที่จะมีวิวัฒนาการมากที่สุดซึ่งควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูและเอาใจใส่มากพิเศษ คือ ช่วงวัย 3-6 ขวบ หากไม่มีการหันกลับมาให้ความสนใจก็จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

ดังนั้นการพัฒนาคนจึงต้องพัฒนาและการดูแลพัฒนาการอย่างต่อเนื่องการจัดการเรื่องศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นเสมือนการปูพื้นฐานของการพัฒนาคน แม้อาจไม่ใช่การพัฒนาเด็กขั้นแรกที่สุดต้องเริ่มที่ครอบครัวที่พ่อแม่การพัฒนาคนในสังคมไทยได้ถูกละเลยมาช้านานแล้ว แต่ก็ยังไม่สายที่จะเริ่มต้นใหม่ในวันนี้ ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ใช่ศูนย์รับเลี้ยงเด็กอย่างที่ทุกคนเข้าใจ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันมีฉะนั้นกระบวนการความคิดที่จะนำไปพัฒนาคนคงเกิดได้ยาก เพราะขาดความเข้าใจและความร่วมมือที่ถูกต้อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญมากโดยเฉพาะการวางรากฐานที่ดีในเรื่องบุคลากรหรือผู้ดูแลเด็ก ซึ่งจะต้องจัดอบรมระยะสั้นให้กับผู้ดูแล โดยจะต้องมีเป้าหมายที่จะทำให้ครบทั่วประเทศโดยเร็ว เพราะผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกายและสุขภาพจิต นอกจากนี้ต้องสนับสนุนให้ผู้บริหารท้องถิ่นให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาปฐมวัย และปริญญาโทสาขาการบริหารการศึกษา เพื่อให้คนที่จะไปสร้างคนต้องเป็นคนที่มีคุณภาพ ต้องมีความรู้ ต้องเก่ง ต้องดี จึงจะไปสร้างคนอื่นต่อได้ ถ้าขาดความรู้ ความเข้าใจในภาระหน้าที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็จะกลายเป็นศูนย์รับเลี้ยงเด็กเท่านั้น ฉะนั้นผู้บริหารท้องถิ่นจึงต้องมีความเข้าใจและให้การสนับสนุนในทุกด้านต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การเริ่มต้นการดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่จำเป็นต้องหรูหราใหญ่โต แต่สามารถที่จะประยุกต์ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ในบริบทของท้องถิ่นมาเป็นสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความหลากหลายไม่ควรเหมือนกันทั่วประเทศ โดยอาจมีความแตกต่างกันแต่ละท้องถิ่น แต่ละบริบท ซึ่งต่อไปจนสามารถที่จะศึกษาข้อดีและข้อเสียซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้ และในแต่ละท้องถิ่นอาจจะมียุทธศาสตร์การศึกษาที่เหมาะสมกับท้องถิ่นและบริบทของตัวเอง ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นบ้านอีกหลังหนึ่งของเด็ก ๆ ที่เป็นบ้านหลังที่สองและเป็นบ้านที่สร้างความอบอุ่นใจและรอยยิ้มให้กับเด็ก ๆ ทั้งนี้ได้ด้วยการส่งเสริมของครอบครัวและชุมชน ชุมชนในที่นี้ไม่ได้หมายถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่หมายถึง ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคมที่เราต้องทำงานร่วมกันกับครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากครอบครัวทำหน้าที่ในเรื่องของการปลูกฝังคุณค่าพื้นฐานให้กับเด็ก สำหรับโรงเรียนเป็นการต่อยอดของการเรียนรู้ที่เป็นระบบมากขึ้น ส่วนชุมชนก็ควรจัดการในเรื่องของสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่และการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นศูนย์การพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครอบครัวและชุมชน โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนทุกครอบครัวที่มีศักยภาพได้ทำงานร่วมกันกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สมาชิกครอบครัวแต่ละท่านก็มีพื้นฐานความรู้ มีภูมิปัญญามีทุนบางอย่างที่สามารถจะเอื้อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ใช้ประโยชน์ ส่วนชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่สามารถเกื้อกูลซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถใช้ประโยชน์จากทุนเหล่านั้นได้ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ เรื่องของนวัตกรรมการเรียนรู้ซึ่งครอบครัวและชุมชนสามารถช่วยเหลือ สนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ของครอบครัวและชุมชนได้ใน 4 เรื่อง คือ 1) เรื่องการช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานทั้งในด้านการจัดหาวิทยากร การทำอาหาร การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดทำสื่อต่าง ๆ การเรียนการสอน 2) เรื่องการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งไม่ใช่เพียงเฉพาะครูปฐมวัยเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาศักยภาพบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องกับศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก ไม่ว่าจะเป็นตัวผู้ปกครองคนในชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กต้องคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายของเด็กต้องคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายของเด็กเสมอ 3) เรื่องสื่อและพื้นที่การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีการจะมีภาพการดูภาพต่าง ๆ ที่จะช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้กับให้เด็กนอกจากนั้นในการจัดสื่อและพื้นที่การเรียนรู้ควรมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นจากประสบการณ์ตรงที่ฝึกให้เด็กได้คิด และลงมือกระทำอย่างสนุกสนาน เช่น ระบายสี การวาดภาพ การปลูกผัก รดน้ำ โดยอยู่ในความดูแลของครูที่เข้าใจ เด็กจะได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนาน ผู้ปกครองเองก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เกิดความรู้สึกผูกพันซึ่งกันและกัน และ 4) เรื่องเครือข่ายการทำงาน ทำโดยการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน โดยการขับเคลื่อนภาคีความร่วมมือ ได้แก่ วัด โรงพยาบาล สถานีดารวจภูธรอำเภอ ภาคธุรกิจ เช่น บริษัทต่าง ๆ เข้ามาช่วยดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาเด็กเล็กได้ สถานศึกษา โรงเรียนต่าง ๆ ครูเก่ง ๆ สื่อมวลชน แกนนำชุมชน ผู้ปกครองและราชการอื่น ๆ ก็เปลี่ยนความรู้และทรัพยากรซึ่งกันและกัน โดยที่แกนหลักอาจเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก็ได้ นอกจากเครือข่ายแล้วอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ระบบข้อมูลที่ดี การมีระบบข้อมูลที่ดีมีส่วนช่วยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลายเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างแท้จริงโดยสิ่งต่าง ๆ หรือนวัตกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้มีขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็สามารถนำมาใช้ในกิจกรรมอื่นที่จะส่งผลกลับมาสู่ท้องถิ่นได้ด้วย นับเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในเวลาเดียวกันก็ให้คุณค่าทางวัฒนธรรมได้อีกด้วย

การพัฒนาเด็กเล็กไม่ใช่เป็นเพียงเฉพาะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่านั้น แต่การพัฒนาเด็กเล็กจะต้องเชื่อมโยงระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่ครอบครัวและชุมชนในเชิงบูรณาการ เพราะว่าเด็กเป็นหัวใจสำคัญในระบบมนุษยนิเวศ เด็กจะมีลักษณะเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับสิ่งแวดล้อม จะเห็นว่าสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ คุณภาพ และพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับตัวเด็กมากที่สุดก็คือครอบครัวและชุมชน โดยในแต่ละบริบทของสังคมจะมีการส่งผ่านคุณค่าที่ต่างกันไป ในครอบครัวจะเริ่มต้นจากความรัก ความอบอุ่น ความปรารถนาดี ดังเหมือนกับคำว่า “เด็กเป็นเพชรที่พ่อแม่ปรารถนาจะให้เกิดการเจียรไนหรือทำให้งดงาม ให้สวยงาม เพราะว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับครอบครัว” ทุกครอบครัวก็อยากจะเห็นเด็กของเขาเติบโต เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และมีความสุข ซึ่งชุมชนจะหนีไม่พ้นที่จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้เกื้อหนุน เกื้อกูลให้เด็กรู้สึกว่าเขาเป็นหนึ่งในชุมชนนั้น ๆ สุดท้ายก็คือสภาพของสังคมที่จะต้องสร้างสภาพที่ปลอดภัย ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นแล้วเขาจะเติบโตขึ้นอย่างมีความสุข ผู้ใหญ่ต้องนำกลับไปคิดว่าเราจะสร้างสภาพแวดล้อมอย่างไรที่สามารถทำให้เด็กเติบโตและมีความสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครูผู้ดูแลเด็กก็เช่นกันจะต้องไม่เปลี่ยนแปลงอาชีพบ่อย ๆ เนื่องจากจะทำให้ครูไม่มีโอกาสในการพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพัฒนาความรู้ใหม่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงสมควรที่จะต้องส่งเสริมให้ครูมีความมั่นคงทางอาชีพและมีความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่งและถ้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างสมดุล สมวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ไม่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ได้ เช่นเดียวกับการส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดโดยการจัดการประกวดหรือแข่งขันในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับภาคและระดับประเทศ ทั้งนี้การประเมินได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเด็กเล็ก ด้านสุขอนามัยและโภชนาการ ด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดและอนามัย ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และด้านมาตรการความปลอดภัยของศูนย์เด็กโดยเป้าหมายของการประกวดและแข่งขันดังกล่าวเพื่อให้การพัฒนาอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้จะสัมพันธ์ในเรื่องของการช่วยเหลือ

สนับสนุน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นครอบครัวและชุมชนช่วยได้มาก สิ่งที่ต้องทำคือการเรียนรู้ว่าแต่ละครอบครัว แต่ละชุมชนมีอะไรที่ดี ๆ ที่มาแบ่งปันให้กันได้ โดยการจัดเวลาที่ครอบครัวชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันทั้งในด้านความรู้ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของแต่ละครอบครัวแต่ละชุมชน แม้แต่ในเรื่องที่ดูเหมือนว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่สำคัญนัก เช่น การซื้อของเล่น ก็ควรได้รับความสนใจ การซื้อของเล่นนั้นทำได้ง่ายเพียงมีเงินก็ซื้อได้แต่สิ่งที่มีคุณค่ามากกว่านั้น คือ การทำชิ้นเอง โดยการใช้วัสดุท้องถิ่นผลิตขึ้นมา การใช้ระบบเครือข่ายในการส่งผ่านสิ่งดี ๆ ในชุมชนซึ่งต่อไปจะมีผลถึงวัฒนธรรมของชาติและการใช้ระบบข้อมูลซึ่งสามารถที่จะจัดสรรให้เกิดขึ้นได้จะช่วยเสริมสร้างให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบผลสำเร็จ ที่สำคัญคือ ผลที่จะเกิดขึ้นต่อเด็กที่เราทุกคนต่างมุ่งหวังที่จะให้เด็กไทยเป็นเด็กเก่ง ครูต้องใส่ใจและร่วมอาหาร ตลอดจนต้องรู้จักการสะท้อนคุณค่าของความเป็นคนดีแก่เด็กไทย เพราะเด็กวันนี้จะเติบโตในวินาทีนี้ ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนต้องช่วยกันเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีเด็กและผู้ใหญ่ในอนาคตที่มีความรู้คู่คุณธรรม

ปัจจุบันเป็นยุคของการแข่งขันทุกด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลด้านความรู้ทางวิชาการแขนงต่าง ๆ ซึ่งมีเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอทำให้สังคมโลกไม่หยุดนิ่ง จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ทรัพยากรบุคคลของชาติมีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ ด้วยการจัดการแข่งขันทางวิชาการของนักเรียนในระดับต่าง ๆ และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และพบว่ากระบวนการเรียนรู้ในช่วงปฐมวัยมีผลในระยะยาวต่อคุณภาพชีวิตของคน การพัฒนาเด็กเล็กที่มีอายุ 0 – 5 ปี ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะการทำงานของสมองในช่วงนี้จะมีพัฒนาเร็วมาก (ปองสิน วิเศษศิริ, 2550 : 15)การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความถูกต้องภายในท้องถิ่นโดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550 : 25)ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร
2. เพื่อศึกษาการจัดการต้นแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนเทศบาลตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์รายบุคคลซึ่งประกอบด้วยกลุ่มผู้ข้อมูลประกอบด้วย บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 28 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ จำนวน 2 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำจำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 2 คน กรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ จำนวน 4 คน ตัวแทนผู้ปกครองเด็กเล็ก จำนวน 30 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ จำนวน 1 คน

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจำนวน 13 ท่าน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ประธานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ผู้ปกครอง และประชาชน

1.2 เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาจากเอกสาร ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี จากสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และจากสถานี่ราชการที่เกี่ยวข้อง อินเทอร์เน็ตและวารสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการบริหารทรัพยากร 3) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมและสุขอนามัย 4) ด้านมาตรการความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก 5) ด้านการสร้างเครือข่าย

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจสอบแบบ 3 เสา คือแหล่ง เวลา สถานที่ และบุคคล และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ (focus group)จำนวน 13 ท่าน

2. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจำนวน 375 คน จากจำนวนประชากร 11, 202 คน โดยเทียบค่าในตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (IOC)ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

- 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ
- 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
- 2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบริบทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนเพื่อการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนจะเข้าสู่ระดับอนุบาล ซึ่งประกอบด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนจำนวน 5 แห่ง คือ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนบ้านฟ้าห่วนตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนบ้านหนองห้างตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนบ้านคำเตยตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนบ้านใหม่ตงสำโรงตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำมีการบริหารงานภายใต้การกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยได้รับการจัดสรรงบประมาณตามสัดส่วนของจำนวนเด็ก และการบริหารงานพัฒนาโดยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 5 แห่ง มีการประสานงานกับด้านการรับ-ส่งข่าวสารอย่างต่อเนื่อง และมีการเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมหารือแนวทางการประเมินและพัฒนาหรือรับฟังปัญหาอย่างสม่ำเสมอ

ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าควรได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดพัฒนาตามระเบียบการบริหารจัดการศูนย์เด็กของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย โดยเน้นการพัฒนาเรื่องการบริหารงานอย่างเป็นระบบอย่างชัดเจน และการเพิ่มความสามารถของครูผู้สอนให้เกิดความเชี่ยวชาญ ให้บุคลากรมีการอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อมีใจรักต่อวิชาชีพ ประกอบกับการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง และควรได้รับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม สะอาด สุขอนามัย พร้อมกับการพัฒนาด้านการจัดอาหารที่เป็นประโยชน์อย่างเพียงพอ ส่วนการรักษาความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็กยังไม่มีความพร้อมเท่าไรนักควรได้รับการปรับปรุงและศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นที่มีการบริหารได้อย่างเป็นระบบ ต่อไป

2. การจัดการต้นแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนเทศบาลตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

การศึกษาต้นแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีจุดเด่นหลายประการจนได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับชาติปี 2552 และสิ่งที่ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับรางวัลคือการประกอบอาหาร โดยเตรียมอาหารนำไปประกอบอาหารทำร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองจนถึงการรับประทานอาหารที่ทำและบางครั้งได้ให้ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นๆ ในชุมชนที่มีความสามารถมาเป็นวิทยากรในส่วนของประกอบอาหารกับเด็ก บางเรื่องทำให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมจากวิทยากรเท่าที่ทราบทางศูนย์ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการ

ดำเนินการกิจกรรมต่างๆ อย่างดี นอกจากนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนำเด็กการศึกษานอกสถานที่และการไปแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และเป็นกิจกรรมที่ทำได้ดี

การวิเคราะห์ภาพรวมความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี โดยการศึกษาต้นแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนเทศบาลตำบลเขมราฐและนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามจำนวน 375 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานพบว่าเป็นเพศชายจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 32.27 เพศหญิงจำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 67.73 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองหรือผู้มารับบริการ จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 77.33 รองลงมาเป็นคณะกรรมการชุมชน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 รองลงมาบุคลากรเจ้าหน้าที่ศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนและอาสาสมัครดูแลเด็ก จำนวนเท่ากันคือ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.33พบว่าด้านที่ประชาชนให้ความสำคัญต่อการพัฒนามากที่สุดคือด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.73) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการสร้างเครือข่าย ($\bar{X} = 4.18$, S.D. =0.83) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมและสุขอนามัย ($\bar{X} = 3.94$, S.D. =0.82) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารทรัพยากร ($\bar{X} = 3.93$, S.D. =0.87) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และด้านมาตรการความปลอดภัยของศูนย์เด็ก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. =0.94)

3. แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ได้ 5 แนวทางการพัฒนาควรดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบศูนย์เด็กเล็กควรมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบโดยมีการวางแผนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารศูนย์เด็กเล็กอย่างให้เกิดความเข้าใจให้ดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น เรื่องการกำหนดบทบาทของบุคลากรทุกระดับ การจัดทำหลักสูตรการนิเทศ การติดตามร่วมกับชุมชน โดยให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้การประเมินคุณภาพมีความจำเป็นต้องได้รับการประเมินจากชุมชน

2. ด้านการสร้างเครือข่าย ศูนย์เด็กเล็กควรมีควรให้ความสำคัญกับการการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร การปลูกฝังค่านิยมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นสื่อ นำ และการจัดให้ศูนย์เด็กเล็กเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งศึกษาดูงานสำหรับศูนย์เด็กเล็กอื่น เพื่อรองรับการขยายพื้นที่และรับเด็กเข้ามาเรียนอย่างเสมอภาค

3. ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมและสุขอนามัย (สุขอนามัยและโภชนาการ) ศูนย์เด็กเล็กควรมีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเป็นระเบียบและปลอดภัย สะอาด มีอากาศถ่ายเท พร้อมกับการจัดเตรียมอาหารและผู้ปรุงอาหารมีสุขภาพดีถูกสุขลักษณะ มีห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาด ปลอดภัย เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และการจัดให้มีอุปกรณ์ วัสดุ สนามเด็กเล่นที่มีความหลากหลายและเพียงพอ เพื่อสร้างความเพลิดเพลินและสุขภาพทางกายและใจที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะเข้าสู่ขั้นอนุบาลต่อไป

4. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ศูนย์เด็กเล็กควรมีให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร โดยบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือได้ผ่านการอบรมหลักสูตรปฐมวัยโดยตรง ในครั้งนี้ครูผู้สอนความเป็นบุคคลที่มีสุขภาพแข็งแรง มีความอ่อนน้อม มีความเมตตาต่อเด็ก มีการตรวจสุขภาพ

ประจำปีทุกคน และมีใจรักในอาชีพครู ในขณะที่วัยก่อนวัยเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดการทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ทั้งงบประมาณและการจัดหาวัสดุให้เพียงพอและเกิดประโยชน์สูงสุด

5. ด้านมาตรการความปลอดภัยของศูนย์เด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของอาคารต้องมีความแข็งแรง มีระบบรักษาความปลอดภัยหรือระบบเตือนภัย และมีการสำรวจค้นหาจุดที่อาจจะก่อให้เกิดอันตราย ทั้งอาคารและสภาพแวดล้อมทั่วไป และความปลอดภัยที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดคือการดูแลเกี่ยวกับการเดินทางรับส่งเด็กเล็ก โดยต้องเตรียมความพร้อมอย่างรัดกุมในการรับส่งทั้งรถที่สมบูรณ์ และการควบคุมรถของครูทุกครั้งที่มีการเดินทาง และการเดินทางเข้าออกของเด็กต้องมีผู้ปกครองมารับทุกครั้งเสมอไป

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนาคำผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามทฤษฎีการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ

การบริหารงานอย่างเป็นระบบมีความสำคัญโดยมีการวางแผนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนและเกิดความเข้าใจให้ดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น เรื่องการกำหนดบทบาทของบุคลากรทุกระดับ การจัดทำหลักสูตรการนิเทศ การติดตามร่วมกับชุมชน โดยให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้การประเมินคุณภาพมีความจำเป็นต้องได้รับการประเมินจากชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องการแนวคิดของ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2545 : 3 - 9) การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ โดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคงสงบสุขเจริญก้าวหน้า หน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ตามอัธยาศัย ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่างๆ สนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ด้วยทั้งนี้ ผลผลิตของการจัดการศึกษาได้แก่ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์หรือผลสะท้อนสุดท้าย คือ การมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์

2. ด้านการสร้างเครือข่าย

การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนควรให้ความสำคัญกับการการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร การปลูกฝังค่านิยมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นสื่อ นำ และการจัดให้ศูนย์เด็กเล็กเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งศึกษาดูงานสำหรับศูนย์เด็กเล็กอื่น เพื่อรองรับการขยายพื้นที่และรับเด็กเข้ามาเรียนอย่างเสมอภาค ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (นกเนตร ธรรมบวร. 2540 : 137-148) ได้สรุปว่า งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีขอบข่ายดังนี้ 1) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) การให้บริการแก่ชุมชน 3) การร่วม

กิจกรรมของชุมชน 4) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 5) การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น ซึ่ง (นภนทร ธรรมบวร. 2540 : 137-148) กล่าวว่า การสื่อสารกับผู้ปกครองมี 2 รูปแบบ คือ 1) แบบเป็นทางการ ได้แก่ การประชุมผู้ปกครองสมุทรวรงานประจำตัว รายงานความก้าวหน้า จดหมาย เพื่อสรุปพัฒนาการของเด็ก 2) แบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การจัดบอร์ดแสดงผลงานเด็ก ผลงานเด็กที่แจกให้เด็กกลับบ้าน การสนทนาพูดคุยรวมถึงการส่งข้อความต่างๆ ถึงผู้ปกครอง ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการสื่อสารดังกล่าวที่ครูควรตระหนัก คือ

1. การพูดคุยกับผู้ปกครอง ควรเป็นลักษณะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกันเกี่ยวกับตัวเด็ก

2. ครูควรมีแบบบันทึกความก้าวหน้าเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของเด็ก เพราะสิ่งเหล่านี้ทำให้การสื่อสารกับผู้ปกครองมีความหมายมากขึ้น

3. ครูควรใช้ภาษาที่เรียบง่าย ชัดเจน รัดกุม ไม่เป็นวิชาการมากเกินไป

4. ควรสรุปและเลือกข้อมูลให้ผู้ปกครองสนใจต้องการซึ่งอาจให้เด็กมีส่วนร่วมด้วย

5. ถ้อยคำการสื่อสารควรชัดเจนตรงไปตรงมา ให้กำลังใจผู้ปกครอง และคำนึงเสมอว่า เด็กทุกคนมีศักยภาพ (Potential) และความต้องการแตกต่างกัน

6. ครูควรเตรียมตัวตอบคำถามและข้อสงสัยของผู้ปกครองไว้ล่วงหน้า

7. ตระหนักถึงคำพูดความคิดเห็นที่อาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวและตัวเด็ก

8. กระตุ้นให้ผู้ปกครองนำผลการประเมินไปใช้ในการจัดกิจกรรมให้เด็กที่บ้าน

3. ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมและสุขอนามัย (สุขอนามัยและโภชนาการ)

การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กมีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการจัดการสภาพแวดล้อมและสุขอนามัย ทั้งนี้รวมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเป็นระเบียบและปลอดภัย สะอาด มีอากาศถ่ายเท พร้อมกับการจัดเตรียมอาหารและผู้ปรุงอาหารมีสุขภาพดีถูกสุขลักษณะ มีห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาด ปลอดภัย เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และการจัดให้มีอุปกรณ์ วัสดุ สนามเด็กเล่นที่มีความหลากหลายและเพียงพอ เพื่อสร้างความเพลิดเพลินและสุขภาพทางกายและใจที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะเข้าสู่ขั้นอนุบาลต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจรรยา ชินสี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปัจจุบันยังพบปัญหาบุคลากรขาดประสบการณ์ ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ งบประมาณไม่เพียงพอ การเบิกจ่ายงบประมาณไม่คล่องตัว อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน สภาพแวดล้อมภายนอกยังไม่มีความร่มรื่นที่จะตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมภายในการจัดมุมประสบการณ์ไม่ครอบคลุมกิจกรรมของเด็กตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด อุปกรณ์และสื่อการเรียนไม่เพียงพอ ไม่มีการกำหนดนโยบายและแผนที่จะพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนน้อย ครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ บุคลากรได้รับการพัฒนาโดยการให้ทุนศึกษาต่อแต่ยังไม่ครบทุกคน ไม่มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปในเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเด็กเล็กมีสุขภาพฟันผุ สำหรับแนวทางพัฒนาพบว่า ควรสร้างแรงจูงใจและจัดสวัสดิการแก่บุคลากรให้มากขึ้น ประสานงานร่วมกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดจ้างบุคลากรในตำแหน่งนักการศึกษาเพื่อปฏิบัติหน้าที่หมุนเวียนในแต่ละศูนย์ กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณในส่วนที่เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาให้

เป็นแนวเดียวกันปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย ควรให้ความรู้เรื่องการผลิตสื่อ การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการแก่ครูผู้ดูแลเด็ก พัฒนาบุคลากรให้ทั่วถึงและหลากหลายรูปแบบ ให้ความรู้เรื่องการนิเทศแก่บุคลากรที่รับผิดชอบ และขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขมาให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการดูแลและป้องกันสภาพฟันผุ

4. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร

การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กด้านการบริหารทรัพยากรมีความสำคัญโดยบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือได้ผ่านการอบรมหลักสูตรปฐมวัยโดยตรง ในทั้งนี้ครูสอนความเป็นบุคคลที่มีสุขภาพแข็งแรง มีความอ่อนน้อม มีความเมตตาต่อเด็ก มีการตรวจสอบสุขภาพประจำปีทุกคน และมีใจรักในอาชีพครู ในขณะเดียวกันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดการทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ทั้งงบประมาณและการจัดหาวัสดุให้เพียงพอและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ (ธนพล ดอนชวนชม. 2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของปัญหาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัญหาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและถือว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือปัญหาด้านการจัดประสบการณ์ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อย และปัญหาด้านการบริหารบุคลากร อยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาด้านการพัฒนาผู้เรียนพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนความต้องการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่า ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องการให้บุคลากรทุกฝ่ายให้ความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านการบริหารบุคลากร ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากที่สุด ด้านการจัดประสบการณ์พบว่าต้องการให้มีการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และด้านการพัฒนาผู้เรียนพบว่าต้องการรับเด็กเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแนวทางการพัฒนาคือในช่วงที่มีการจัดทำงบประมาณ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ดูแลเด็ก ควรมีการจัดทำโครงการเสนอของบประมาณ ในช่วงที่องค์การบริหารส่วนตำบลกองแขกมีการจัดทำแผนพัฒนาสามปี หรือจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี การดำเนินกิจกรรมหรือการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลกองแขกควรมีการแจ้งให้ฝ่ายต่างๆ รวมถึงประชาชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ด้านการบริหารบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแนวทางการพัฒนาจัดให้มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากรฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำความต้องการมากำหนดในการวางแผน กำหนดปริมาณงานให้เหมาะสมกับอัตรากำลังที่มีอยู่ ด้านการจัดประสบการณ์ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การฝึกอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเรื่องการใช้หลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ จัดให้มีการประชุมทุกครั้ง เพื่อวางแผนการรับนักเรียนเข้าเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการส่วนร่วมการวางแผนของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สนับสนุนและส่งเสริม การรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี เนื่องจากแต่ละศูนย์ มีจำนวนเด็กอายุระหว่าง 3 -5 ปี มีจำนวนลดลง แต่เด็กที่ต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวนมากขึ้น และเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง

5. ด้านมาตรการความปลอดภัยของศูนย์เด็ก

แนวทางการพัฒนาด้านมาตรการความปลอดภัยของศูนย์เด็ก เนื่องจากศูนย์เด็กเป็นสถานที่ดูแลเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเด็กเหล่านั้นยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ความปลอดภัยของอาคารต้องมีความแข็งแรง มีระบบรักษาความปลอดภัยหรือระบบเตือนภัย และมีการสำรวจค้นหาจุดที่อาจจะก่อให้เกิดอันตราย ทั้งอาคารและสภาพแวดล้อมทั่วไป และความปลอดภัยที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดคือการดูแลเกี่ยวกับการเดินทางรับส่งเด็กเล็ก โดยต้องเตรียมความพร้อมอย่างรัดกุมในการรับส่งทั้งรถที่สมบูรณ์และการควบคุมรถของครูทุกครั้งที่มีการเดินทาง และการเดินทางเข้าออกของเด็กต้องมีผู้ปกครองมารับทุกครั้งเสมอไป ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ (ทัศนีย์ นาคุณทรง. 2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็กที่มีต่อปัญหาการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่และความปลอดภัย ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก ด้านการนิเทศภายใน ด้านการอบรมทางวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ที่ยังต้องให้การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคามของผู้ดูแลเด็กที่มีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งจากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัยเป็น 2 ประเด็นคือ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กก่อนวันเรียน และสามารถนำแนวทางการพัฒนาการพัฒนามาจากการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นนโยบายในการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นได้

1.2 ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ควรได้รับการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนและให้เกิดการพัฒนาสูงสุด ควรมีการวิจัยเพิ่มเติม เรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน เพื่อทราบแนวทางและวิธีการพัฒนาต่อไป

2.2 จากผลการวิจัย พบว่าควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเรื่อง แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยต่อสุขภาพของเด็กเล็กก่อนวันเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2547). **มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (มาตรฐานขั้นพื้นฐาน)** ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- จรรยา ชินสี. (2552). **แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทัศนีย์ นาคุณทรง. (2550). **ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็กที่มีต่อปัญหาการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม**. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธนพล ดอนชวนชม. (2552). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2540). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย** . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปองสิน วิเศษสิริ. (2550). **การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศไทยสหรัฐอเมริกา**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). **หลักการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สาโรช คัชมาตย์. (2547). **คู่มือมือพัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ.

**พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์**
**Alcohol Drinking Behavior of Upper Secondary School Students
in Rattanakburi District, Surin Province**

วิจารณ์ ด้านสมัคร¹ และลภัสรดา หอมคำ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ1) ศึกษาถึงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้น เงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 312 คน จากการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหลายชั้นตอนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และ F-test

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=1.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ยกเว้นด้านสถานที่ที่ดื่มอยู่ในระดับปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.43$) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรม เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้น เงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมแล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นเงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: พฤติกรรมการดื่ม, เครื่องดื่มแอลกอฮอล์, นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย, ในเขตอำเภอรัตนบุรี

Abstract

This research purposes were to (1) study the alcohol drinking behavior of upper secondary school students in Rattanakburi district, Surin province and (2) to compare the alcohol drinking behavior of upper secondary school students in Rattanakburi district, Surin province classified by gender, age, grade level, money received when coming to school and learning achievement. The samples used in the research were upper secondary school students in Rattanakburi district, Surin province, and there were 312 students by using the formula of Taro Yamane with multistage stratified random sampling. The tools used in the research were questionnaires with 0.96 reliability

¹ Graduate student of Business Administration, Department of Strategic Management, Faculty of Management Science, Surindra Rajabhat University, vijarn79@gmail.com

² Lecturor in Faculty of Management Science, Surindra Rajabhat University

values. Statistics used in data analysis were percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by t-test and F-test statistics.

The study showed that upper secondary school students had a low level drinking behavior of alcohol drinking behavior ($\bar{X}=1.63$). Being considered each one of aspects, it was found that every aspect was at the low level, except the drinking place was at the least level ($\bar{X}=1.43$). The result of behaviors comparison classified by gender, age, grade level, money received when going to school and overall learning achievement was statistically significant at the level of .05, except the money received when going to school that was not different from the others.

Keywords: Drinking behavior, Alcohol Drinks, highschool students in RattanaBuri district

บทนำ

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือชาวบ้านเรียกว่าสุรานั้นมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังจะเห็นได้จากสุราได้เข้ามาเกี่ยวเนื่องในงานบุญประเพณีหรือพิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีแล่นขบวนเรือ การเซ่นไหว้บรรพบุรุษ การแต่งงาน การขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น และมีความเชื่อว่าการดื่มสุราด้วยการนำสุราผสมกับตัวยาสมุนไพรจากพืชหรือสัตว์ที่เรียกว่า “ยาตอง” จะช่วยให้บำรุงสุขภาพร่างกาย บำรุงโลหิต รักษาอาการปวดเมื่อย ทำให้เจริญอาหาร ในขณะที่ด้านกระทรวงสาธารณสุข เห็นว่าการดื่มสุราเพื่อสุขภาพนั้นยังเป็นการเชื่อที่ผิดที่จะส่งผลอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2560) จากผลสำรวจ พบว่า จากจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งสิ้น 55.9 ล้านคน เป็นผู้ที่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่ผ่านมาประมาณ 15.9 ล้านคน (ร้อยละ 28.4) โดยเป็นผู้ที่ดื่มสม่ำเสมอ 6.98 ล้านคน (ร้อยละ 12.5) และเป็นผู้ที่ดื่มบางครั้ง 8.91 ล้านคน (ร้อยละ 15.9) กลุ่มอายุ 25-44 ปี มีอัตราการดื่มสุราสูงสุด (ร้อยละ 36.0) กลุ่มอายุ 20-24 ปี และ 45-49 ปี มีอัตราการดื่มสุราใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 33.5 และ 31.1 ตามลำดับ) กลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีอัตราการดื่มสุราร้อยละ 15.2 สำหรับกลุ่มเยาวชน (อายุ 15-19 ปี) มีอัตราการดื่มสุราต่ำสุด (ร้อยละ 13.6) จากผลสำรวจการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้มีผู้เสียชีวิตทั่วโลกประมาณ 3.3 ล้านคน และก่อให้เกิดความสูญเสียทางสุขภาพเท่ากับร้อยละ 5.9 ของภาวะโรคทั่วไป ในประเทศไทยการดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอันดับ 1 ที่ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตของประชากรไทยเพศชาย ถึงร้อยละ 8.60 ของการเสียชีวิตทั้งหมด ในปี พ.ศ.2552 เมื่อประเมินความเสียหายทางเศรษฐกิจแล้ว พบว่ามีมูลค่าถึง 1.51 แสนล้านบาท หรือร้อยละ 1.97 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (นวลน้อย ตรีรัตน์ และคนอื่นๆ. 2557 : 38) และยังพบว่าทัศนคติของคนไทยที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่ส่งเสริมการดื่มโดยไม่รู้ตัว เช่น การวางขวดสุราไว้ในห้องรับแขกในบ้าน อันจะเป็นสื่อหรือสิ่งกระตุ้นให้เกิดการอยากบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากยิ่งขึ้นส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากกระแสโลก กระแสทุน กระแสบริโภคนิยม ที่สามารถสื่อถึงกัน เราสังเกตจากการดูโฆษณา รวมทั้งสื่อในรายการบันเทิงต่างๆ เช่น ละครในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ รวมทั้งรายการเพลงต่างๆ ที่ทำให้เยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมอยากทำตามสื่อต่างๆ เหล่านั้น ในยุคทุนนิยมต้องการกระตุ้นส่งเสริมให้ทำการบริโภคจากสื่อโฆษณาต่างๆ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในกลไกการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและใช้เป็นแนวทางในการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายและผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงสร้างความตระหนักให้กับวัยรุ่นและเยาวชนหลีกเลี่ยงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเพื่อพัฒนานักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาตินำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคงและดียิ่งขึ้นต่อไปจากการสำรวจโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมการจับกลุ่มกันนั่งดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์ตามร้านต่างๆ มากยิ่งขึ้นหรือแม้แต่มีกิจกรรมภายในโรงเรียนได้มีการลักลอบนำสุราหรือแอลกอฮอล์เข้าไปดื่มในโรงเรียน รวมไปถึงงานประเพณี งานบวช งานทำบุญ หรือช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ จะเห็นกลุ่มวัยรุ่นมัธยมศึกษาตอนปลายของเขตอำเภอรัตนบุรี มีการจับกลุ่มกันดื่มสุราซึ่งถือเป็นเรื่องปกติคล้ายกับผู้ใหญ่ที่ดื่มเพื่อการเฉลิมฉลองวันสำคัญ เกิดพฤติกรรมการเล่นแบบรุ่นสู่รุ่น เพราะพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหรือนักเรียนเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ โดยปัจจุบันแนวโน้มผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอายุน้อยลงเรื่อยๆ ซึ่งเกิดจากกระแสบริโภคนิยมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีการบริโภคอย่างแพร่หลาย ดังจะเห็นจากสื่อโฆษณาทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านศิลปิน ดารา ผู้ที่มีชื่อเสียงเกิดพฤติกรรมการเล่นแบบของวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบทดลองสิ่งต่างๆ และเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งนำไปสู่การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจากรายงานของนักดื่มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแยกตามกลุ่มอายุ กลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุ 15-19 ปี (ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ต่ำกว่าอายุที่สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมาย) ถึงร้อยละ 23.8 ของประชากรวัยรุ่นทั้งหมดในภาคสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ร้อยละ 18.1 หรืออาจกล่าวได้ว่า ประมาณ 1 ใน 6 ของเยาวชนไทยทั้งหมดเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อนอายุตามกฎหมายกำหนด (เนื้อแพรว เล็กเฟื่องฟู และคนอื่นๆ. 2558 : 3)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์เพราะวัยรุ่นนี้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมความเสี่ยงได้มากจากการได้รับอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว รวมถึงสร้างความตระหนักให้กับวัยรุ่นและเยาวชนหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อันจะช่วยป้องกันผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และเพื่อพัฒนานักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาตินำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคงและดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้น เงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ในเขตพื้นที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนรัตนบุรี โรงเรียนธาตุศรีนคร โรงเรียนดอนแรดวิทยา โรงเรียนทับโพธิ์พัฒนวิทย์ โรงเรียนแกศึกษาพัฒนา และโรงเรียนเบ็ดพิทยาสรรค์

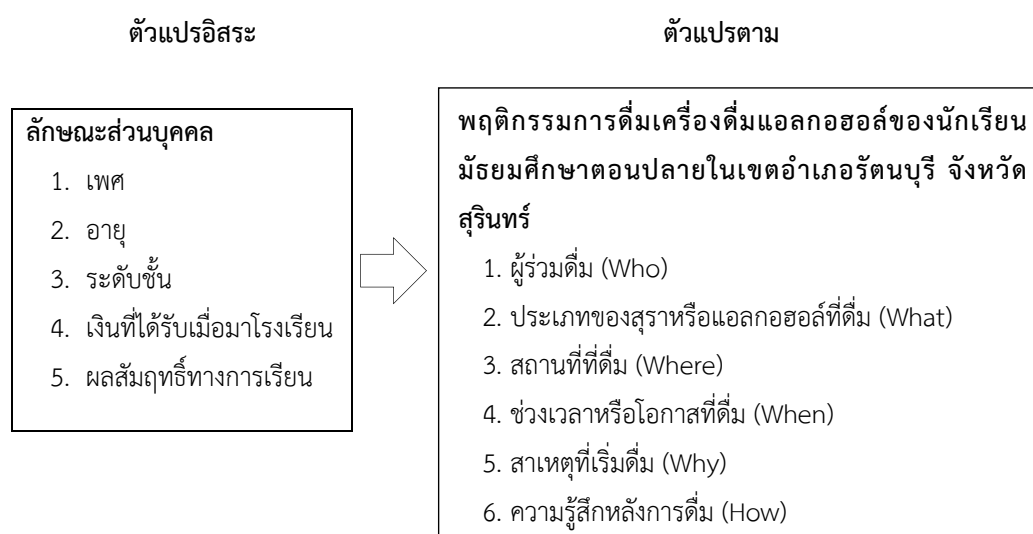
3. ขอบเขตช่วงเวลา

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลของแบบสอบถามในเดือน มกราคม-มีนาคม ในปีการศึกษา 2560

สมมุติฐานการวิจัย

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้น เงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1,408 ราย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต33. 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ในเขตอำเภอรตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 312 ราย ซึ่งได้จากการคำนวณตามวิธีของ Taro Yamane และสุ่มแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน

2. ด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ เพศ อายุ ระดับชั้น เงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 ในเขตอำเภอรตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งคำถามของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ช่วงชั้นปี เงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอรตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ คือ ด้านผู้ร่วมดื่ม ด้านประเภทของสุราหรือแอลกอฮอล์ที่ดื่ม ด้านสถานที่ดื่ม ด้านช่วงเวลาหรือโอกาสที่ดื่ม ด้านสาเหตุที่เริ่มดื่ม ด้านความรู้สึกลหลังการดื่ม ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิร่วมตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปดำเนินการทดลอง try-out จำนวน 30 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าดัชนีที่ได้ จะต้องมีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5-1.0 ตามค่าดัชนีความสอดคล้องของ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2551) แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยการใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.95

เกณฑ์การให้คะแนนโดยปรับปรุงเกณฑ์ตามแนวคิดของ (บุญ ศรีสะอาด.2553: 103)

คะแนน 5 คะแนน	หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
คะแนน 4 คะแนน	หมายถึง ปฏิบัติมาก
คะแนน 3 คะแนน	หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
คะแนน 2 คะแนน	หมายถึง ปฏิบัติน้อย
คะแนน 1 คะแนน	หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการในช่วงเดือน มกราคม-กุมภาพันธ์ 2561 โดยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 312 ชุด โดยผู้วิจัยได้อธิบายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามทุกข้อ และทุกรายการจากนั้นตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ในรูปแบบแจกแจงความถี่และร้อยละ และนำผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น ตารางประกอบการบรรยาย และการแปลผล 5 ระดับ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้น เงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ค่าสถิติทดสอบค่า (F-test) หากพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัยในแต่ละด้านปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ (ในภาพรวม)

(n=312)

พฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านผู้ร่วมดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	1.58	.70	ปฏิบัติน้อย
2. ด้านประเภทของสุราหรือแอลกอฮอล์ที่ดื่ม	1.75	.73	ปฏิบัติน้อย
3. ด้านสถานที่ที่ดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	1.43	.48	ปฏิบัติน้อยที่สุด
4. ด้านช่วงเวลาหรือโอกาสในการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	1.71	.66	ปฏิบัติน้อย
5. ด้านสาเหตุที่เริ่มดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	1.58	.50	ปฏิบัติน้อย
6. ด้านความรู้สึกหลังการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	1.75	.66	ปฏิบัติน้อย
รวม	1.63	.51	ปฏิบัติน้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=1.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับปฏิบัติน้อย ในด้านความรู้สึกหลังจากการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์ และด้านประเภทของสุราหรือแอลกอฮอล์ที่ดื่ม ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=1.75$) รองลงมาคือด้านช่วงเวลาหรือโอกาสในการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์ ($\bar{X}=1.71$) และปฏิบัติน้อยที่สุดในด้านสถานที่ที่ดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์ ($\bar{X}=1.43$)

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ในด้านผู้ร่วมดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์

(n=312)

ด้านผู้ร่วมดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ดื่มกับเพื่อน	2.18	1.02	ปฏิบัติน้อย
2. ดื่มกับแฟน	1.29	.87	ปฏิบัติน้อยที่สุด
3. ดื่มกับรุ่นพี่	1.71	.92	ปฏิบัติน้อย
4. ดื่มกับพ่อแม่	1.24	.75	ปฏิบัติน้อยที่สุด
5. ดื่มกับพี่/น้อง	1.57	.89	ปฏิบัติน้อย
6. ดื่มกับญาติ	1.61	.99	ปฏิบัติน้อย
7. ดื่มกับเพื่อนบ้าน	1.44	.91	ปฏิบัติน้อยที่สุด
รวม	1.58	.70	ปฏิบัติน้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านผู้ร่วมดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=1.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมากที่สุดได้แก่ดื่มกับเพื่อน ($\bar{X}=2.18$) น้อยที่สุด ได้แก่ดื่มกับพ่อแม่ ($\bar{X}=1.24$)

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ในด้านประเภทของสุราหรือแอลกอฮอล์ที่ดื่ม

(n=312)

ด้านประเภทของสุราหรือแอลกอฮอล์ที่ดื่ม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ดื่มเหล้า (เช่น แมโจง หงส์ทอง แสงโสม)	1.76	.94	ปฏิบัติน้อย
2. ดื่มเบียร์	2.17	1.07	ปฏิบัติน้อย
3. ดื่มไวน์/สพาย	1.99	1.02	ปฏิบัติน้อย
4. ดื่มเหล้าขาว	1.54	1.00	ปฏิบัติน้อย
5. ดื่มเหล้าปั่น	2.04	1.07	ปฏิบัติน้อย
6. ดื่มยาดอง	1.17	.67	ปฏิบัติน้อยที่สุด
7. ดื่มสุราพื้นบ้าน (สาโท/อุ)	1.54	.87	ปฏิบัติน้อย
รวม	1.75	.73	ปฏิบัติน้อย

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านประเภทของสุราหรือแอลกอฮอล์ที่ดื่มโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=1.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมากที่สุดได้แก่ ดื่มเบียร์ ($\bar{X}=2.17$) น้อยที่สุด ได้แก่ดื่มยาดอง ($\bar{X}=1.17$)

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในด้านสถานที่ที่ดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์

(n=312)

ด้านสถานที่ที่ดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ดื่มที่บ้านตัวเอง/หอพัก	1.64	.86	ปฏิบัติน้อย
2. ดื่มที่ร้านอาหาร/คาราโอเกะ	1.30	.65	ปฏิบัติน้อยที่สุด
3. ดื่มที่บ้านเพื่อน	2.12	.94	ปฏิบัติน้อย
4. ดื่มที่สถานบันเทิง (ผับ บาร์ เคาท์)	1.24	.71	ปฏิบัติน้อยที่สุด
5. ดื่มที่กระท่อมปลายนา	1.32	.87	ปฏิบัติน้อยที่สุด
6. ดื่มที่สวนสาธารณะหรือสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอ (เช่น ท่าหาดยาว ฝายน้ำล้น เป็นต้น)	1.28	.66	ปฏิบัติน้อยที่สุด
7. ดื่มในโรงเรียน (เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามกีฬา)	1.11	.39	ปฏิบัติน้อยที่สุด
รวม	1.43	.48	ปฏิบัติน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านสถานที่ที่ดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมากที่สุด ได้แก่ที่บ้านเพื่อน ($\bar{X}=2.12$) น้อยที่สุด ได้แก่ ดื่มในโรงเรียน (เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามกีฬา) ($\bar{X}=1.11$)

ตารางที่ 5 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในด้านช่วงเวลาหรือโอกาสในการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์

(n=312)

ด้านช่วงเวลาหรือโอกาสในการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ดื่มนก่อนเรียน	1.04	.22	ปฏิบัติน้อยที่สุด
2. ดื่มนหลังเลิกเรียน	1.26	.61	ปฏิบัติน้อยที่สุด
3. ดื่มนตอนปิดภาคเรียน	1.97	1.10	ปฏิบัติน้อย
4. งานเทศกาลท้องถิ่นงานประเพณี (งานวัด งานบุญบั้งไฟ)	1.99	1.07	ปฏิบัติน้อย
5. งานเลี้ยงสังสรรค์ (วันเกิด วันปีใหม่)	2.37	1.11	ปฏิบัติน้อย
6. ไม่มีวาระหรือโอกาสพิเศษ	1.64	.94	ปฏิบัติน้อย
รวม	1.71	.66	ปฏิบัติน้อย

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านช่วงเวลาหรือโอกาสในการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=1.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมากที่สุด ได้แก่ดื่มในงานเลี้ยงสังสรรค์ (วันเกิด วันปีใหม่) ($\bar{X}=2.37$) น้อยที่สุด ได้แก่ดื่มก่อนเรียน ($\bar{X}=1.04$)

ตารางที่ 6 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในด้านสาเหตุที่เริ่มดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์

(n=312)

ด้านสาเหตุที่เริ่มดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ดื่มเพราะอยากลอง	1.74	.94	ปฏิบัติน้อย
2. ดื่มเพราะถูกท้าทาย	1.45	.87	ปฏิบัติน้อยที่สุด
3. ดื่มเพราะมีการโฆษณาจูงใจจากสื่อต่างๆ	1.29	.55	ปฏิบัติน้อยที่สุด
4. ดื่มเพราะถูกเพื่อนชวน/ตามเพื่อน	1.77	.91	ปฏิบัติน้อย
5. ดื่มเพราะต้องการเลียนแบบผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด พ่อ-แม่ ญาติ	1.09	.33	ปฏิบัติน้อยที่สุด
6. ดื่มเพราะต้องการเลียนแบบดารารหรือผู้มีชื่อเสียง	1.09	.37	ปฏิบัติน้อยที่สุด
7. ดื่มเพราะต้องการความมั่นใจ	1.41	.82	ปฏิบัติน้อยที่สุด
8. ดื่มเพราะมีความเครียด/วิตกกังวล/อกหัก	2.07	1.29	ปฏิบัติน้อย
9. ดื่มเพราะฉลองโอกาสพิเศษ	2.31	1.10	ปฏิบัติน้อย
รวม	1.58	.50	ปฏิบัติน้อย

จากตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านสาเหตุที่เริ่มดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=1.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมากที่สุด ได้แก่ ดื่มเพราะฉลองโอกาสพิเศษ ($\bar{X}=2.31$) น้อยที่สุด ได้แก่ ดื่มเพราะต้องการเลียนแบบดารารหรือผู้มีชื่อเสียง ($\bar{X}=1.09$)

ตารางที่ 7 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในด้านความรู้สึกหลังการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์รู้สึกอย่างไร

(n=312)

ด้านความรู้สึกหลังการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. รู้สึกสนุกสนาน	2.35	1.27	ปฏิบัติน้อย
2. รู้สึกง่วงนอน	1.93	1.16	ปฏิบัติน้อย
3. รู้สึกคลื่นไส้อาเจียน	1.60	.96	ปฏิบัติน้อย
4. รู้สึกมีอาการทางเพศ	1.41	.90	ปฏิบัติน้อยที่สุด
5. รู้สึกควบคุมตัวเองไม่ได้ (เช่น เอะอะ โวยวาย เสียงดัง)	1.44	.80	ปฏิบัติน้อยที่สุด
6. รู้สึกชอบคิดถึงเรื่องในอดีต	1.91	1.22	ปฏิบัติน้อย
7. รู้สึกเป็นปกติเหมือนตอนไม่ดื่ม	2.11	1.35	ปฏิบัติน้อย
8. รู้สึกมีอำนาจเหนือคนอื่น	1.24	.71	ปฏิบัติน้อยที่สุด
รวม	1.75	.66	ปฏิบัติน้อย

จากตารางที่ 7 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านความรู้สึกลังการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X}=1.75$)เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมากที่สุดได้แก่รู้สึกสนุกสนาน ($\bar{X}=2.35$)น้อยที่สุด ได้แก่วัฒนธรรมมีอำนาจเหนือคนอื่น($\bar{X}=1.24$)

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม อายุ เพศ ระดับชั้น เงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าคะแนนของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ชาย		หญิง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านผู้ร่วมดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	1.72	.88	1.43	.42	2.374*
ด้านประเภทของสุราหรือแอลกอฮอล์ที่ดื่ม	1.85	.85	1.64	.56	1.683*
ด้านสถานที่ที่ดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	1.51	.55	1.35	.39	1.841*
ด้านช่วงเวลาหรือโอกาสในการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	1.85	.80	1.57	.45	2.450*
ด้านสาเหตุที่เริ่มดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	1.65	.58	1.51	.41	1.579*
ด้านความรู้สึกลังการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์	1.88	.79	1.63	.46	2.251*
รวม	1.74	.60	1.52	.37	2.519*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างอายุกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่มอายุ	2.753	4	0.688	3.233*
ภายในกลุ่มอายุ	65.360	307	0.213	
รวม	68.113	311		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างระดับชั้นกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่มระดับชั้น	2.615	2	1.308	6.196*
ภายในกลุ่มระดับชั้น	65.498	309	0.212	
รวม	68.113	311		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นต่างกัน มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่มรายรับ	0.807	4	0.202	0.920
ภายในกลุ่มรายรับ	67.306	307	0.219	
รวม	68.113	311		

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	8.233	5	1.647	8.414*
ภายในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	59.880	306	0.196	
รวม	68.113	311		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ด้านผู้ร่วมดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์พบว่า ดื่มกับเพื่อนมากที่สุด ส่วนน้อยที่สุดดื่มกับพ่อแม่ ทั้งนี้จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นพฤติกรรมการดื่มนั้นเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะของความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เนื่องจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นจัดอยู่ในกลุ่มวัยรุ่นและเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็นมากกว่าวัยอื่นเมื่อเกิดการรวมกลุ่มเพื่อนชักชวนให้ดื่มจึงทำให้นักเรียนมีโอกาสดื่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย ขาวเมืองปักษ์ (2555: 127) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ดื่มสุราครั้งแรกกับเพื่อนๆ รองลงมา คือ ดื่มกับรุ่นพี่/รุ่นน้อง ดื่มกับพ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง และดื่มคนเดียว สอดคล้องกับงานวิจัยของปรพร แซ่ห่าน (2550: 55) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการดื่มสุราของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษาโรงเรียนรัฐบาลในระดับอำเภอของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ ดื่มสุรากับเพื่อน (83.55)

2. ด้านประเภทของสุราหรือแอลกอฮอล์ที่ดื่ม พบว่า ดื่มเบียร์มากที่สุด รองลงไป ดื่มเหล้าปั่น ดื่มไวน์/สปาย ดื่มเหล้า (เช่น แมโขง หงส์ทอง แสงโสม) ทั้งนี้จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่านักเรียนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท เบียร์ มากที่สุด เนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนไม่ได้เกิดขึ้นตลอดเวลา และเบียร์มีระดับแอลกอฮอล์ไม่สูงจึงทำให้นักเรียนซื้อมาดื่มได้ประกอบกับความอยากรู้อยากลองต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนอยากสนุกและเพื่อการเข้ากลุ่มสังคมเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุษฎี แสงคำ (2552 : 159) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นอำเภอลำตวน จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับน้อย โดยวัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท เบียร์ มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ สุราสุราขาวหรือสุราพื้นเมือง และไวน์หรือสปาย ตามลำดับ

3. ด้านสถานที่ที่ดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์พบว่า มากที่สุด คือ ดื่มที่บ้านเพื่อน รองลงไป ดื่มที่บ้านตัวเอง/หอพัก ดื่มที่กระท่อมปลายนา ดื่มที่ร้านอาหาร/คาราโอเกะดื่มที่สวนสาธารณะหรือสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอ (เช่น ท่าหาดยาว ฝายน้ำล้น เป็นต้น)ดื่มที่สถานบันเทิง (ผับ บาร์ เค) และดื่มในโรงเรียน (เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามกีฬา) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเพื่อนมีความสำคัญในการดื่ม ดังนั้นการดื่มแต่ละครั้งสถานที่ดื่มก็มักจะเป็นบ้านเพื่อน เพราะสถานที่อื่นนั้นมักกฎหมายกำหนดห้ามจำหน่ายสุราให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์นั้นยังไม่มีสถานบันเทิงประเภท ผับ บาร์ เค ดังนั้นบ้านเพื่อนจึงเป็นสถานที่ที่จะไปดื่ม และร้านขายสุราก็มีอยู่ทั่วไปทุกสถานที่ สามารถหาซื้อได้ง่ายประกอบกับปัจจุบันนั้นสังคมมีการเปิดอิสระด้านการจำหน่ายสุรามากขึ้นผู้ดื่มสุราไม่จำเป็นต้องดื่มสุราที่ร้านขายสุราเสมอไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรพร แซ่ห่าน(2550 : 64) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการดื่มสุราของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษาโรงเรียนรัฐบาลในระดับอำเภอของประเทศไทย พบว่าสำหรับสถานที่ในการดื่มสุราส่วนใหญ่กลุ่มเป้าหมายระบุว่าดื่มสุราที่บ้านเพื่อน (51.12%)

4. ด้านช่วงเวลาหรือโอกาสในการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์พบว่า มากที่สุด คือ งานเลี้ยงสังสรรค์ (วันเกิด วันปีใหม่) รองลงไป ดื่มตอนปิดภาคเรียน ดื่มงานเทศกาลท้องถิ่นงานประเพณี (งานวัด งานบุญบั้งไฟดื่มไม่มีวาระหรือโอกาสพิเศษดื่มหลังเลิกเรียน และดื่มก่อนเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์ในงานเลี้ยงสังสรรค์ต่าง ๆ นั้นต้องมีสุราหรือแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้องเสมออาจเป็นเพราะความเชื่อแบบเก่าที่ว่าสุราเป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลนอกจากนี้สุราหรือแอลกอฮอล์ได้ถูกนำมาปรับใช้ในวัฒนธรรม

ประเพณีของชุมชนเพื่อแสดงหรือบ่งบอกเกี่ยวกับเรื่องของกิจกรรมทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรพร แซ่ห่าน(2550 : 63) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการดื่มสุราของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษา โรงเรียนรัฐบาลในระดับอำเภอของประเทศไทย พบว่า โอกาสในการดื่มสุรา ของกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในชนบทส่วนใหญ่จะดื่มสุรา ในงานเทศกาลต่างๆ เช่นงานบุญ งานบวช งานแต่งงาน ฯลฯ รองลงมาดื่มสุราในงานเลี้ยงสังสรรค์ระหว่างเพื่อน และดื่มสุราไม่มีวาระ ไม่มีโอกาส ดื่มในงานเลี้ยงสังสรรค์ในครอบครัว ดื่มสุราฉลองหลังจากสอบเสร็จ และอื่นๆ

5. ด้านสาเหตุที่เริ่มดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์พบว่า มากที่สุด คือดื่มเพราะฉลองโอกาสพิเศษ รองลงไป ดื่มเพราะมีความเครียด/วิตกกังวล/อกหัก ดื่มเพราะถูกเพื่อนชวน/ตามเพื่อน และดื่มเพราะอยากลอง จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นจัดอยู่ในกลุ่มวัยรุ่นและเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็นมากกว่าวัยอื่น และปัจจุบันการเรียนการสอนเน้นการทำกิจกรรมมากกว่าการเรียนในห้องเรียนตามนโยบายของรัฐที่ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลาเรียนรู้ซึ่งทำให้มีกิจกรรมมากขึ้นเมื่อมีกิจกรรมมากก็ต้องมีการฉลองในโอกาสต่างๆมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนพงศ์ ตัวนะเอมและคณะ (2550 : 28) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มสุราและการรับรู้ผลกระทบจากการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พบว่า สาเหตุการดื่มสุราส่วนใหญ่เกิดจากดื่มเพื่อการสังสรรค์ในสังคม รองลงมาคือ ความอยากลองหรือถูกเพื่อนชักจูง และดื่มเพื่อลดความเครียดและความกดดัน

6. ด้านความรู้สึกละหลังจากการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์พบว่า ระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติเล็กน้อยหลังจากการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ รู้สึกสนุกสนาน รองลงไป รู้สึกเป็นปกติเหมือนตอนไม่ดื่ม รู้สึกง่วงนอน และรู้สึกขบคิดถึงเรื่องในอดีต แสดงให้เห็นว่าน่าจะเป็นเรื่องของร่างกายที่ทุกคนเวลาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสุราแล้วจะมีความรู้สึกอยากสนุกสนานเพราะว่าฤทธิ์ของแอลกอฮอล์หรือสุรามีต่อระบบประสาทซึ่งอาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมไปจนถึงขั้นหมดสติ ผลของการดื่มจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับ เพศ วัย และขนาดของร่างกายหากดื่มในปริมาณเท่ากันผู้หญิงจะเมาเร็วกว่าผู้ชาย จากข้อมูลเราจะเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่ดื่มเบียร์ซึ่งเบียร์นั้นปริมาณแอลกอฮอล์ไม่สูงจึงทำให้นักเรียนเวลาดื่มแล้วรู้สึกสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา โรจนแสง(2550:79) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเยาวชนไทย : กรณีศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่า หลังจากดื่มสุราแล้วส่วนใหญ่บอกว่า รู้สึกสนุกสนานรื่นเริง (40.3%)

การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้น เงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากนักเรียนหญิงจะเริ่มดื่มช้ากว่านักเรียนชายเพราะนักเรียนหญิงจะถูกควบคุมของการดื่มสุราโดยครอบครัวมากกว่านักเรียนชายนอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้องที่ทำให้เพศชายกับเพศหญิงมีพฤติกรรมการดื่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ กรานเขียว (2558 : 82) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการดื่มสุราของนิสิตภาคพิเศษมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตภาคพิเศษที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม อายุ พบว่าอายุ 19 ปี มีพฤติกรรมการดื่มสูงกว่าทุกช่วงอายุ และอายุ 16 ปี มีพฤติกรรมการดื่มน้อยกว่าอายุ 17 และ 18 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตเป็นรอยเชื่อมระหว่างการเป็นเด็กกับผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรมจากเด็กให้เป็นแบบผู้ใหญ่ที่สังคมยอมรับ เป็นวัยที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจที่ต้องเรียนรู้ถึงความเป็นตัวของตัวเอง จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม อายุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา โรจนแสง (2550 : 121) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เยาวชนไทย : กรณีศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า พฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับ ช่วงอายุที่มีประสบการณ์ครั้งแรกในการดื่มสุราชนิดของสุราที่ดื่มครั้งแรก บุคคลที่ร่วมดื่มสุรากับในครั้งแรก ความรู้สึกในการดื่มสุราครั้งแรก ปริมาณในการดื่มสุราครั้งแรก ชนิดของสุราที่ดื่มในปัจจุบัน ความถี่ในการดื่มสุราในปัจจุบัน ช่วงเวลาในการดื่มสุราในแต่ละครั้ง ระยะเวลาในการดื่มสุราในแต่ละครั้ง อาการที่ทำให้เลิกดื่มสุราในแต่ละครั้ง กับ การเรียนในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม ระดับชั้น พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ มี 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างระดับชั้น ม.5 มีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างระดับชั้น ม. 4 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นมากขึ้นหรืออายุมากขึ้นมีความอยากรู้อยากลองตามเพื่อนตามกระแสนิยมและสื่อมีส่วนในการกระตุ้นการดื่มใช้ความทันสมัยเข้ามาเป็นแรงจูงใจนักเรียนนักศึกษาให้มีทัศนคติว่าการดื่มเป็นเรื่องปกติ เพราะสภาพสังคมไทยถือเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน มีกระแสวัฒนธรรมต่างชาติหลังไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วและรุนแรงโดยการนำเสนอของสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ หรือแม้แต่สิ่งแวดล้อมรอบๆ โรงเรียน รวมไปถึงครูก็มีอิทธิพลกับเด็กบางครั้งที่ครูให้งานมากเกินไป จึงทำให้นักเรียนที่มีระดับชั้นสูงขึ้นมีงานมากขึ้นและมีความเครียดมากขึ้นด้วยเช่นกัน จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม ระดับชั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ กรานเขียว (2558 : 83) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการดื่มสุราของนิสิตภาคพิเศษมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตภาคพิเศษที่มีระดับชั้นปีต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามเงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากข้อมูลดังกล่าวนี้นักเรียนเป็นวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนยังไม่มีเงินจากการทำงานและเงินที่นักเรียนได้รับเมื่อมาโรงเรียนนั้นมาจากผู้ปกครองและผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมดังนั้นรายรับของนักเรียนมาจากผู้ปกครองเป็นหลักและเงินที่ได้รับเมื่อมาโรงเรียนที่ได้ต่อวันส่วนใหญ่ได้รับเงินมาโรงเรียนต่ำกว่า 50 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์ ดิษฐสังข์ (2550 : 85) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า รายได้/วัน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมการดื่มบ่อยกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า ยกเว้นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1.51-2.00 มีพฤติกรรมการดื่มสูงกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.01-2.50 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูง อาจเนื่องจากนักเรียนที่มีผลเรียนต่ำต้องการแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่เรียกร้องความสนใจและหรือต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนหรือคนทั่วไป โดยเชื่อว่าการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นทางเลือกหนึ่งที่เสริมบุคลิกภาพทำให้คนอื่นรู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น ทดแทนการที่มีผลการเรียนต่ำและหากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนระดับความมึนเมาทำให้ร่างกายพักผ่อนไม่เพียงพอจนไม่เข้าชั้นเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ทบทวนการเรียนหรือทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจะขาดหายไป ส่งผลกระทบต่อการเรียน ทำให้ผลการเรียนตกต่ำลงการดื่มสุราจึงน่าจะมีผลต่อการเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภา ชัยประเศียร (2550 : 48) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่สัดส่วนของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้หรือรณรงค์ให้กับนักเรียนเกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มากขึ้นอย่างน้อยภาคการเรียนละ 1 ครั้งโดยการร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์สุขภาพ (สสส.) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้งกลุ่ม หรือชมรมเพื่อรณรงค์ให้เห็นผลกระทบจากปัญหาการดื่มสุรา

1.2 การใช้ภูมิปัญญาเครือข่ายทางสังคมในการแก้ไขปัญหาการดื่มของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขต อำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเสริมความรู้ทักษะ ทักษะคิดการแก้ไขปัญหา และปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ดื่มกับเพื่อน และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องในการดูแลนักเรียนต้องตระหนักและนำสิ่งเหล่านี้ไปวางแผนเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการดื่มสุราของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์

2.2 ควรมีการศึกษาที่ใช้สถิติที่สูงขึ้นและตัวแปรอื่นๆมากขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจดื่มสุราของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิชา โรจนแสง. (2550). **เยาวชนไทย : กรณีศึกษาพฤติกรรมกรรมการติ่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดุขฎิ แสงคำ. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นอำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ธนพงศ์ ต่วนชะเอม และคณะ. (2550). **พฤติกรรมกรรมการติ่มสุราและการรับรู้ผลกระทบจากการติ่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**. ครุศาสตร์บัณฑิต สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยจันทรเกษม.
- นวลน้อย ตรีรัตน์ และคนอื่นๆ. (2557). **เรื่องเหล้าก้าว 10**. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- เนื่อแพร เล็กฟองฟู และคนอื่นๆ. (2558). **สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2558**. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรพพร แซ่หาน. (2550). **พฤติกรรมกรรมการติ่มสุราของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษาโรงเรียนรัฐบาลในระดับอำเภอของประเทศไทย**. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วินัย ขาวเมืองปักข์. (2555). **การศึกษาพฤติกรรมกรรมการติ่มสุราของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สมบัติ ห้ายเรือคำ. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2557). **การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการติ่มสุรา**. สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2559,จาก : <http://www.nso.go.th>.
- สุทธิพงษ์ กรานเขียว. (2558). **พฤติกรรมกรรมการติ่มสุราของนิสิตภาคพิเศษมหาวิทยาลัยบูรพา**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารทั่วไปวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภา ชัยประเศียร. (2550). **พฤติกรรมกรรมการติ่มเครื่องติ่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์**. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อนงค์ ดิษฐสังข์. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis**. (3rd edition). Newyork : Harper and Row Publication.

**แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ
อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี**
**Guidelines for Paarticipatory Tourism Development of Ban Mai-Dong-Samrong in
Nakham Sub-District, Simueang Mai District, Ubon Ratchathani Province**

หนูข่าย กิ่งจันทร์¹, ศิวาพร พยัคฆนันท์², อัครเดช สุพรรณผ่าย³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการท่องเที่ยวบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกับผู้ที่ให้ข้อมูล คือ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ชาวบ้าน และวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาโดยการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านใหม่ดงสำโรงเป็นชุมชนที่มีอาชีพหลักคือการทำไร่ ทำนา ทำสวน ประชาชนมีความสามัคคีและมีความเชื่อในหลักพระพุทธศาสนา ชุมชนมีพื้นที่สภาพทางภูมิศาสตร์ที่ประกอบด้วย ภูเขา ป่าไม้ ทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยภูพานม้า รอยเกวียนโบราณซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าโบราณและความสมบูรณ์ของธรรมชาติได้สร้างน้ำตกที่มีความสวยงามซึ่งเรียกว่า “น้ำตกโบกเล็ก” ชุมชนบ้านใหม่ดงสำโรงประสบปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวคือสภาพของแหล่งท่องเที่ยวทรุดโทรม เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การใช้สารเคมีทางการเกษตร การทิ้งขยะ การจำหน่ายของมีนเมาในแหล่งท่องเที่ยวและปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังพบปัญหาความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนหรือนักท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการระหว่าง 3 หน่วยงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ควรดำเนินการดังนี้ 1) ชุมชนเป็นเจ้าของ ควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและการสำนึกถึงความเป็นเจ้าของ ทั้งนี้การถ่ายทอดองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์มีความสำคัญเพื่อให้คนรุ่นหลังรู้สึกหวงแหนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ ควรอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เพื่อไม่ให้เกิดความเปลี่ยนแปลง และเชื่อมโยงกับการเกษตรในพื้นที่ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและการดูแลอย่างยั่งยืน 3) ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ควรพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรม และการจัดกิจกรรมเพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกหวงแหนพื้นที่และสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นตัวตนของตนเอง และคำนึงถึงเอกลักษณ์ของสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น 4) ยกระดับคุณภาพชีวิต ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีการประชาสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงานรัฐและ

¹ นักศึกษาลัทธิสุทธศาสตร์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสน์การ พัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาปรัชญาและสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สามารถทำได้โดยการจัดให้มีเทศกาลการท่องเที่ยวประจำปี เพื่อเป็นการกระจายรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน 5) สร้างความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม ควรสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การปลูกป่าทดแทน การสร้างฝายกั้นน้ำ การรณรงค์การกำจัดขยะ 6) สร้างการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม การศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงโดยการจดบันทึกและการศึกษาโดยการองค์ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ และเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมมีความจำเป็นต้องยึดหลักความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ต่างกันและต้องให้ความเคารพในวัฒนธรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมนั้น 7) การมีส่วนร่วมและเกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น ควรจัดกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับจังหวัด เช่น จัดเป็นเทศกาลการท่องเที่ยวประจำปี 8) มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรม มีการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีการจัดระเบียบสถานที่ท่องเที่ยว ร้านค้า ความสะอาด และการบริการระบบสาธารณูปโภค เช่น ห้องน้ำ ถึงขยะ เป็นต้น

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม, แหล่งท่องเที่ยวบ้านใหม่ดงสำโรง

Abstract

The objectives of this qualitative study were: 1) to study the problems related to the tourism at Ban Mai Dong Samrong in Nakham sub-district, Si Mueang Mai district, UbonRatchathani province; and 2) to study the guidelines for participatory tourism development at Ban Mai Dong Samrong. Data were collected through observations and in-depth interviews with local philosophers, community leaders, tourists, entrepreneurs, and villagers. In addition, the development guidelines were analyzed through a focused-group discussion with 8 experts.

The study revealed that: Ban Mai Dong Samrong is a community whose main occupation is farming and gardening. People are harmonious and believe in the Buddhist principles. The community's geography is covered with mountains and forests. Therefore, there are lots of tourist attractions generated from such the physical features including Phu An Ma, the Ancient Wagon Tracks (the transportation routes in the past), and BokeLueg Waterfall which generated from the integrity of nature. At the same time, Ban Mai Dong Samrong Community has experienced problems in tourism management (e.g. the deforestation, the use of agricultural chemicals, wastes, intoxication sale, continuous tourism promotion, and etc.) that lead to the deterioration of the tourist attractions. In addition, there are also problems of connection between government agencies, entrepreneurs, and people or tourists. As a result, it is necessary to develop integrated tourism among 3 agencies in order to achieve sustainable participatory development. Guidelines for participatory tourism development at Ban Mai Dong Samrong in Nakham sub-district in Si Mueang Mai District, UbonRatchathani province should be proceeded as follows. 1) The community

is the owner by creating awareness of the tourist attractions' importance and awareness of the ownership. At the same time, the transfer of historical knowledge is important for the next generation to cherish and to conserve natural resources and the environment. 2) Villagers are involved in determining directions and making decisions. The historical sites should be preserved and linked to agriculture in the area by allowing people to participate in the management and supervision of tourist sites. 3) Self-esteem should be promoted together with the preservation of cultural lifestyles and the organizing of activities to demonstrate the cultural identity of the community. This is to make people pride in their own identity and take into account the uniqueness of the local environment and culture. 4) The quality of life should be raised by promoting concrete tourism through government agencies' public relations. This can be achieved by arranging annual tourism festivals in order to distribute income and improve the quality of life of people. 5) Environment sustainability should be created by establishing a cooperation among communities, private organizations, and government organizations (e.g. reforestation, water barrier establishment, waste disposal campaign). 6) Learning between people with different culture should be created. The study of changes by taking notes and the application of management knowledge and respect to different cultures and human dignity. The management of participatory tourism is necessary to adhere to different cultures and to respect the culture and human dignity and understanding of that culture. 7) Participation and fair return to local people. Activities should be organized concretely and developed continuously in order to publicly promote as a tourist attraction at the provincial level (e.g. organized as an annual tourism festival). 8) Distributing income to the public benefit of the community. Arranging activities that are beneficial and create a fair participation. The tourism sites should have been developed to keep up with technological changes. Further, the tourist attractions, shops, cleanliness, and utility services (e.g. toilets, trash etc.) should be organized for tidiness.

Keywords: development guidelines, participatory tourism, Ban Mai Dong Samrong's tourism attractions

บทนำ

การพัฒนาประเทศในปัจจุบันเพื่อตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยการฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เชื่อมโยงพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของธุรกิจการท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และกระแสด้านความต้องการของตลาดโลก เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้ง

ส่งเสริมการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดรูปแบบใหม่ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าและขยายไปยังตลาดใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพ ดำเนินการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสมดุลและความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและเพียงพอ และบูรณาการการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งสาขาการผลิตและบริการอื่น ๆ (ไพลิน พันธุ์ สร้อยจาตุรงค์. 2555 : 14)

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของเศรษฐกิจชุมชนและสามารถเชื่อมโยงธรรมชาติศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ หรือให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนามาตรฐานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เพียงพอับความต้องการ เช่น การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกพร้อมกับดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชน ในบางภูมิภาคของประเทศไทยถือได้ว่าการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้หลักให้กับประเทศ ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่ไม่มีความรู้สึกรู้หาหน ซึ่งอาจเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือการไม่เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ดังนั้นการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อการรักษาสภาพทางนิเวศวิทยาของแหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิมมากที่สุด (อุตรวงษ์ทับทิมและคณะ. 2552 : 25)

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ประกอบกับการตั้งหน่วยงานการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่ออำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวท่องเที่ยวในปัจจุบันต้องตระหนักถึงการท่องเที่ยวพร้อมกับการดูแลสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ให้มีความสมดุลทางธรรมชาติหรือความสมบูรณ์ของระบบนิเวศเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อม (สิศัก ฤทธิเนติกุลและคณะ. 2555 : 5). รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีและภูมิปัญญาเทคโนโลยีพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงจำเป็นต้องพัฒนาพร้อมกับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีเป้าหมายสูงสุดหรือผลของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้งระบบ เพื่อให้สามารถตอบสนองกระแสความต้องการและเกิดความสมดุลกับธรรมชาติหรือด้านการอนุรักษ์ และการสร้างความเข้าใจกับประชาชนด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญและความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของส่วนต่าง ๆ เช่น นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป ต้องมีจิตสำนึกและมีความตระหนักถึงคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนประชาชนในท้องถิ่นต้องได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนตนเองให้เกิดความภูมิใจและยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชน (สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, 2550) การท่องเที่ยวในประเทศไทย

ไทยโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์คุณค่าทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น และชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว จึงเป็นเหตุผลสำคัญเพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะปัจจุบันสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายและเสื่อมลงจะกลายเป็นปัญหาสาธารณสุขที่โลกกำลังเผชิญอยู่ และจะส่งผลต่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง (ทิพวรรณ พุ่มมณี, 2550 : 3)

ในขณะเดียวกันความสมบูรณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของจังหวัดอุบลราชธานีที่ตั้งอยู่ทางทิศ ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชาและสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว โดยมีเทือกเขาพนมดงรักกั้นกลางระหว่างทั้งสองประเทศ พื้นที่ตามรอยตะเข็บชายแดนเกิดระบบ นิเวศที่สมบูรณ์หรือสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยว ดังที่จะกล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลนาคำ อำเภอสว่างเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีที่มีการค้นพบแหล่งท่องเที่ยวมากมาย เช่น รอยเกวียนโบราณ กองหิน โบราณ แหล่งธรรมชาติที่สวยงาม พุทธอุทยานกว้างใหญ่ห่อหุ้มป่า สิบโบราณ ถ้ำสมบัติ ภูอานม้า พืชพันธุ์ที่ ไคโนเสาร์และน้ำตกโบกี้ ที่กล่าวมานั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือร่องรอยทางอารยธรรม เช่น เส้นทางติดต่อค้าขายของชุมชนโบราณโดยใช้เกวียนเป็นพาหนะในการขนส่ง เรียกว่า “รอยเกวียนโบราณ” อยู่ห่างจากหมู่บ้าน ประมาณ 800 เมตร บริเวณตลอดเส้นทางจะพบกองหินโบราณ และมีวัฒนธรรมที่สวยงาม พร้อมกับ ความสวยงามของทุ่งหญ้า รอยเกวียนโบราณเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าโดยพาหนะที่เรียกว่าเกวียน และมีภูเขาที่เกิดจาก ธรรมชาติอันสวยงามมีชื่อว่าภูอานม้า และมีน้ำตกที่เกิดจากการไหลวนของสายน้ำนับพันปีจนเกิดจนเกิดหลุม จำนวนมาก หลุมดังกล่าวมีชื่อในภาษาอีสานว่า “โบก” และชาวบ้านจึงเรียกสถานที่ดังกล่าวว่า น้ำตกโบกี้ นอกจากน้ำตกโบกี้แล้วยังมีน้ำตกห้วยสิบ เสาเฉลียง และพื้นที่บริเวณใกล้เคียงยังพบร่องรอยของที่อยู่อาศัยของ ไคโนเสาร์โดยการพบซากโครงกระดูกและการตั้งพืชพันธุ์ที่ไคโนเสาร์ในพื้นที่ตำบลนาคำ อำเภอสว่างเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตความเป็นมาของชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลนา คำมีส่วนร่วมในการจัดตั้งและบริหารจัดการโครงการ และประชาชนได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ป่าโคกผาส่วมขึ้น มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านธรณีวิทยาแก่ประชาชนทั่วไปและเยาวชน มีการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ กิจกรรมของกลุ่มปัญหาของพื้นที่ ต่อมาจึงเกิดแนวคิดในการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพืชพันธุ์ที่ไคโนเสาร์ พร้อม แบบจำลองสภาพการใช้พื้นที่ภาพรวมมีความสมบูรณ์ตามศักยภาพของพื้นที่และวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากการศึกษาเบื้องต้นผู้วิจัยพบว่า สภาพปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวมีประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการ พัฒนา เช่น การสร้างจิตสำนึกในความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติหรือการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างวัฒนธรรมการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบควบคู่ กับการรณรงค์และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม บ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบล นาคำ อำเภอสว่างเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี จึงมีความสำคัญเพื่อสร้างนิเวศวิทยาให้ เกิดประโยชน์การเรียนรู้และส่งเสริมศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการส่งเสริม เผยแพร่ ขยายเครือข่ายสู่ชุมชน อื่น พร้อมกับการเป็นแหล่งศึกษาดูงานของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการท่องเที่ยวบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบล นาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
2. สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เช่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในอำเภอสรีเมืองใหม่ ผู้นำชุมชน นักท่องเที่ยวและประชาชนตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสังเกตและใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก
4. วิเคราะห์แนวทางแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบล นาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 ท่าน
5. สรุป แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

สรุปผลการวิจัย

ชุมชนบ้านใหม่ต่งสำโรงขึ้นตรงกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ชุมชนดังกล่าวมีการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างต่อเนื่องและมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีซึ่งเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในชุมชนทำให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ อย่างเด่นชัด เช่น การทำลายทรัพยากรป่าไม้เพื่อเป็นพื้นที่ทำด้านการเกษตร ส่งผลให้แหล่งต้นน้ำถูกทำลายและส่วนหนึ่งการเพิ่มจำนวนประชากรทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนและเป็นสาเหตุกระบวนการมีส่วนร่วมไม่ไปในทิศทางอันเดียวกันดังที่จะกล่าวถึงสภาพปัญหาของการท่องเที่ยวดังนี้

สภาพปัญหาการท่องเที่ยวบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ชุมชนบ้านใหม่ต่งสำโรงตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ท่ามกลางสภาพภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีป่าไม้ ภูเขา สายน้ำตกที่มีอายุเก่าแก่ นอกจากนั้นยังมีการค้นพบซากโครงกระดูกของไดโนเสาร์และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติได้ก่อให้เกิดสายน้ำและแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตกที่เรียกว่าบอกลี ที่กล่าวมานั้นเป็นศักยภาพของชุมชนบ้านใหม่ต่งสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

สภาพปัญหาของชุมชนหมู่บ้านบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทเพราะประชาชนมีอาชีพในการทำการเกษตรคือ การทำไร่ ทำนา ทำสวน ประชาชนที่เป็นวัยแรงงานเดินทางเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อรับจ้างหาเงินเลี้ยงชีพ ในขณะที่การขยายตัวของชุมชนมีการขยายตัวโดยการบุกรุกที่ดินที่เป็นป่าสาธารณะเพื่อเป็นพื้นที่ทำการเกษตร จึงส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

ปัญหาด้านการคมนาคมมีการเดินทางไปมาสะดวกด้วยเส้นทางลาดยางและบางช่วงจะเป็นถนนคอนกรีต ส่วนเส้นทางการเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยวแต่เดิมเป็นเส้นทางถนนลูกรังและถนนดินตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2555 ในขณะเดียวกันความเชื่อและค่านิยมประชาชนบ้านดงสำโรงนิยมความพุ่มเฟียช หูหระ มีความมั่งง่าย จึงเกิดภาวะของชุมชนเมืองออกสู่พื้นที่ชนบทหรือปัจจัยทางสังคมที่ผลักดันให้คนส่วนใหญ่เกาะกลุ่มกันเข้ามาอยู่ในพื้นที่ป่าชุมชน และปัญหาสภาพการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นสาเหตุการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เพราะขาดการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งบางพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก มีผลทำให้ต้องแสวงหาพื้นที่ทำการเกษตรใหม่ โดยบุกรุกพื้นที่ป่าเพ่งขึ้นตามจำนวนประชากร

ปัญหาที่สำคัญที่เป็นผลจากการทำการเกษตรในพื้นที่เดิมโดยการทำนาและการทำไร่ซึ่งเป็นพืชเชิงเดี่ยวทำให้เกิดการใช้ปุ๋ยเคมีในการเกษตรย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีทำให้สามารถทำลายทรัพยากรได้เป็นจำนวนมาก ทำให้ระบบนิเวศถูกทำลายอย่างรวดเร็วคุณภาพดินเสื่อมจากสารเคมีที่ใช้ในการเกษตรและปุ๋ยเคมีในระยะเวลานาน ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สภาพปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเห็นได้ชัด เช่น การขยายตัวของชุมชนนำไปสู่การบุกรุกและถางป่าเพื่อเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ทำให้พื้นที่ป่าลดลงซึ่งเป็นผลกระทบต่อความชุ่มชื้นของธรรมชาติ โดยเฉพาะแหล่งต้นน้ำของน้ำตกโบกโลกที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของบ้านดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

รอยเกวียนโบราณ

เส้นทางรอยเกวียนโบราณ จะพบระหว่างเดินทางไปภูอานม้า โดยใช้เส้นทางลัดเลาะตามขอบหินและทางดินแดงบางช่วงค่อนข้างชัน จากการศึกษาทางธรณีวิทยาที่เชื่อว่า นั้นเป็นรอยเกวียนสมัยโบราณ ที่ลือเป็นเหล็กพอกดลงบนภูเขาที่เป็นหินทรายไปนานวันเข้าก็เกิดเป็นรอยอย่างที่เราเห็น ซึ่งปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวและประชาชนที่มีความสนใจเดินทางไปศึกษาเรื่องราวของเส้นทางการค้าในอดีตและมีความเชื่อว่าเส้นทางดังกล่าวใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าตั้งแต่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมายังภาคอีสานของประเทศไทย

ภูอานม้า

ภูอานม้า ตั้งอยู่บริเวณบ้านใหม่ดงสำโรง อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะเป็นภูหินทรายขนาดเล็ก ซึ่งถูกธรรมชาติกัดกร่อนจนทำให้มีรูปร่างหน้าตาเหมือนกับ "อานม้า" โดยอยู่สูงเหนือพื้นดินประมาณ 300 เมตร และตั้งอยู่กลางลานหินทรายกว้างใหญ่ ซึ่งบริเวณใกล้เคียงกันนั้นยังมีทุ่งดอกไม้ป่านานาพรรณและสิ่งที่น่าสนใจไม่แพ้กัน นั่นคือรอยเกวียนที่บดลึกลงไปบนลานหินทรายเป็นทางยาว ซึ่งแต่ละร่องรอยบ่งบอกให้เราได้รับรู้ประวัติศาสตร์อารยธรรมโบราณ

เส้นทางก่อนที่จะไปถึงภูอานม้าจะปรากฏเป็นดินแดง บางช่วงเป็นหลุมเป็นบ่อ และบางช่วงทางก็ค่อนข้างชัน รถยนต์ธรรมดาจึงอาจไม่เหมาะสำหรับการเดินทาง ภูอานม้ามีจุดเด่นอยู่ที่หินที่มีรูปร่างลักษณะคล้ายอานม้า ซึ่งเป็นก้อนหินที่โดนแดด ลม ฝน กัดเซาะจนกลายเป็นเสาหิน ที่มียอดคล้ายอานม้า ตั้งอยู่บนหน้าผาสูง อีกทั้งยังเป็นจุดชมวิวที่เมื่อมองออกไปเบื้องหน้าจะเห็นลานหินทรายปนกรวดที่ไล่เขดตั้งแต่สี่ขาไปจนถึงสี่เทาและมีรูปร่างต่าง ๆ ชวนให้นักท่องเที่ยวอย่างเราจินตนาการได้ไม่หยุด แต่กว่าจะปรากฏเป็นร่องรอยความสวยงามให้เรา

ได้เห็นนี้ต้องใช้เวลายาวนานร่วมหลายล้านปี นอกจากนี้ที่ภูอานม้ายังมีบรรดาดอกไม้ป่าบานสะพรั่งสวยงาม ชวนให้ถ่ายรูปได้ไม่รู้เบื่อ

จึงนับเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวอันซีนในพื้นที่อำเภอศรีเมืองใหม่ที่มีความน่าสนใจไม่น้อย เหมาะสำหรับผู้คนที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติศึกษา นอกจากนี้จะได้รับชมความสวยงามของธรรมชาติแล้ว ขณะเดียวกันก็ยังได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติเชิงธรณีศึกษา

น้ำตกโบกลี

น้ำตกโบกลี เป็นสถานที่ท่องเที่ยวชมธรรมชาติแห่งใหม่ในจังหวัดอุบลราชธานี อยู่ใกล้กับน้ำตกผาหลวงห่างกัน 21 กิโลเมตร ด้วยลักษณะของธารน้ำตกที่เป็น “โบก” หรือ “หลุม” จากการกัดเซาะของน้ำทำให้น้ำตกแห่งนี้มีน้ำขังในแอ่งในปริมาณที่สามารถลงเล่นน้ำได้ และมีความลึกเพียงพอที่จะกระโดดลงไปได้ด้วย ประมาณว่าสามพันโบกแต่มีลำธารให้เล่นน้ำได้นั้นแหละ น้ำตกโบกลีได้รับน้ำหล่อเลี้ยงจากห้วยสูงที่ไหลมาจากภูสูง

จากการศึกษาปัญหาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านใหม่ดงสำโรงพบว่าเป็นชุมชนที่มีศักยภาพหลายด้าน คือ ความสามัคคีของชุมชนและหน่วยงานรัฐ พร้อมทั้งมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั้งร่องรอยเส้นทางการค้าโบราณ โครงกระดูกไดโนเสาร์ เสาเฉลียง น้ำตก ในขณะเดียวกัน สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีในการพัฒนาเป็นอย่างดี

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านใหม่ดงสำโรง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี มีหลักการสำคัญดังนี้

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ เป็นความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและการสำนึกถึงความเป็นเจ้าของ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนบ้านใหม่ดงสำโรงเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและสัมผัสกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นเวลานาน และเข้าใจถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องการสร้างตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวจึงมีความจำเป็น โดยการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน

2. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ ชุมชนบ้านใหม่ดงสำโรงตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จึงก่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โดยการตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลแหล่งท่องเที่ยวและร่วมวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว โดยการพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์วิถีชีวิตวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมเพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน เช่น การรณรงค์การปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพการจัดแสดงสินค้าในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

4. ยกระดับคุณภาพชีวิต การท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน และเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งการสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชน โดยการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับประชาชนและชุมชนต่อไป

5. สร้างความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

6. สร้างการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเป็นการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงโดยการจดบันทึกและการศึกษาโดยการองค์ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ

7. การมีส่วนร่วมและเกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญเพื่อก่อให้เกิดผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม โดยการบริหารจัดการและความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งองค์กรเอกชนและภาครัฐ

8. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรม มีการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีการจัดระเบียบสถานที่ท่องเที่ยว ร้านค้า ความสะอาด และการบริการระบบสาธารณูปโภคอื่น ๆ เช่น ห้องน้ำ ถังขยะ เป็นต้น

สรุป การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวบ้านใหม่ดงสำโรง มีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้การจัดกิจกรรมต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือเรียกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการร่วมมือกับสถานศึกษาใกล้เคียงที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสร้างการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

นอกจากนี้การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สำคัญควรดำเนินการดังนี้

1. ความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรทำการศึกษาถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนแม่บทส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงด้านความเป็นไปได้ในการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวและด้านการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรร่วมมือกับธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชนในการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวและกำหนดกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น การจัดโครงการปั่นจักรยานท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การจัดโครงการจิตอาสาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดโครงการพัฒนาป่าต้นน้ำ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับการศึกษาและปลูกฝังจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยแทรกการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษาและสนับสนุนให้เปิดหลักสูตรมัธยมศึกษาประจำท้องถิ่น เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวบ้านดงสำโรงหมู่ที่ 12 ตำบลนาคำ อำเภอกะเปอร์เมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรออกระเบียบในการควบคุมดูแลผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและนำกฎหมายมาใช้อย่างเคร่งครัด เช่น กฎระเบียบว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นหลักประกันในด้านความสงบเรียบร้อยและสุนทรียภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

2. การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ

ในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านดงสำโรงหมู่ที่ 12 ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

2.1 ผู้ประกอบการร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวและประชาชนเจ้าของท้องถิ่น ควรมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างหวงแหนในคุณค่า

2.2 ผู้ประกอบการร้านค้าบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ควรดูแลไม่ให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อการท่องเที่ยว เช่น การลดมลพิษจากการทิ้งขยะ การกำจัดของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ภาชนะบรรจุอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

2.3 ผู้ประกอบการร้านค้าควรมีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดจนให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ เพื่อลดผลกระทบที่อาจมีต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.4 ผู้ประกอบการร้านค้าควรหมั่นตรวจสอบและประเมินผลเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อมภายในธุรกิจของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะระบบกำจัดขยะและน้ำเสีย

2.5 ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าและประชาชนเจ้าของท้องถิ่น ควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. ความร่วมมือของประชาชนและนักท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวและประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

3.1 นักท่องเที่ยวควรเลือกใช้บริการของร้านค้าที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือสนับสนุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม

3.2 นักท่องเที่ยวควรท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม โดยไม่ทำลายทรัพยากรทางการท่องเที่ยว พร้อมทั้งระมัดระวังพฤติกรรมที่อาจมีผลเสียต่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นนั้น ๆ

3.3 นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและคำแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัดและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้นล่วงหน้า เพื่อจะได้ช่วยอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่การท่องเที่ยวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้

3.4 นักท่องเที่ยวควรให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการร้านค้าในท้องถิ่นในโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมท่องเที่ยวบ้านดงสำโรงหมู่ที่ 12 ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ควรได้รับความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่าง 3 องค์การหลักคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการ และประชาชนหรือนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ต้องมีการสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายเกิดความหวงแหน ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแหล่งต้นที่เกิดให้เกิดสายน้ำของน้ำตก และเป็นสถานที่พักผ่อนอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมท่องเที่ยวบ้านดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมจำเป็นต้องมีความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่มีความใกล้ชิดกับท้องถิ่น โดยควรทำการศึกษาถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนแม่บทส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ไพรัตน์ เตชะรินทร์. 2527 : 6-7) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญเรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งส่วนบุคคล กลุ่มชน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัคร รูปแบบต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกันโดยความร่วมมือกับผู้ประกอบการธุรกิจธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชนในการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยว และกำหนดกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น การจัดโครงการปั่นจักรยานท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การจัดโครงการจิตอาสาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดโครงการพัฒนาป่าต้นน้ำ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลควรควรออกระเบียบในการควบคุมดูแลผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและนำกฎหมายมาใช้อย่างเคร่งครัด เช่น กฎระเบียบว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นหลักประกันในด้านความสงบเรียบร้อยและสุนทรียภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ซึ่งหมายรวมถึงวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วย ซึ่งทั้งนี้รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอกฎระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้การเกิดการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความสมบูรณ์เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ดงสำโรง ควรการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายให้คนในชุมชนรู้จักการสร้างสำนึกท้องถิ่น เร่งเร้าความภาคภูมิใจในความเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ประเพณีของตน รวมทั้งสามารถให้คำอธิบายกับคนนอกหรือนักท่องเที่ยวได้รับรู้และเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ความสวยงามและคุณค่า ตลอดจนการสื่อให้เห็นพัฒนาการของวัฒนธรรม จารีตประเพณีทั้งนี้เพื่อให้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเคารพต่อความเชื่อ ศักดิ์ศรีและสิทธิในการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ วัฒนธรรม ประเพณี และพิธีกรรมของชุมชน เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิตที่ดี รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นาน เพิ่มพูน และเสริมสร้างไว้ให้มากที่สุดเพียงพอต่อการใช้ในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้น ต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดอย่างเหมาะสมจะสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ควรได้รับความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่าง 3 องค์กรหลักคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการ และประชาชนหรือนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ต้องมีการสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายเกิดความหวงแหน ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแหล่งต้นที่เกิดให้เกิดสายน้ำของน้ำตก และเป็นสถานที่พักผ่อนอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแบบครบวงจรบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวบ้านใหม่ดงสำโรง ตำบลนาคำ อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้แก่ การนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม และการนำไปใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานีและแหล่งท่องเที่ยวอื่นในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะกรณี โครงสร้างสารถี ตำบลท่าช้าง อำเภวารินขาราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสังคม, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กนิษฐา อู่ถาวรและคณะ. (2555). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง สาขานองแม่มา จังหวัดเพชรบูรณ์. เชียงใหม่ :สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2553). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. โปรแกรมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. (2550). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพลินพันธ์ สร้อยจาดรงค์. (2555). กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยใช้คู่มือการแนะนำเชิงนิเวศ. : กรณีศึกษา นักศึกษา
- เสรี เวชบุษกร. (2538). ส่วนนันทนาการและสื่อความหมาย สำนักอุทยานแห่งชาติกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช, สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2559, จาก http://www.dnp.go.th/npo/html/Tour/Eco_Tour.html.
- สิศัก ฤทธิ์เนติกุลและคณะ. (2555). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการอยู่รอดของชุมชนชาวม้ง บ้านดอยปุย. อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- อุดรพงษ์ทับทิมและคณะ. (2552). ชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมชุมชนตำบลแม่ฮื้ออำเภอป่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สำนักงานภาค).
- CeballosLascurain. (1991). ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2559, จาก <http://www.msu.ac.th>.

การศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยานในหมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์

A Study on Ecotourism by Bicycle in Elephant Village, Surin Province

จักรพงษ์ เจือจันทร์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยานในหมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix method) กล่าวคือ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสำรวจเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในหมู่บ้านช้างจังหวัดสุรินทร์ เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยานในจังหวัดสุรินทร์ และเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยานในจังหวัดสุรินทร์และเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในกลุ่มอาเซียน (แนวเทือกเขาพนมดงรัก) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจ ระยะทางการเดินทางจากสุรินทร์ไปหมู่บ้านช้างสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.82 (S.D.= .405) ด้านกิจกรรมผู้ร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจ พิธีบายศรี/การแสดงพื้นบ้าน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.91 (S.D.= .302 จากการศึกษาเส้นทางการเดินทางจากจังหวัดสุรินทร์ไปหมู่บ้านช้าง พบว่ามีเส้นทางหลักๆ ที่นิยมใช้ในการเดินทาง 3 เส้นทาง และเส้นทางปั่นจักรยานท่องเที่ยวในหมู่บ้านช้าง มี 7 เส้นทาง นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวจากหมู่บ้านช้างไปราชอาณาจักรกัมพูชาได้

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวด้วยเชิงนิเวศ, การท่องเที่ยวด้วยจักรยาน, หมู่บ้านช้างจังหวัดสุรินทร์

Abstract

A study on ecotourism by bicycle in elephant village, Surin province. Use mixed research techniques by using qualitative research and exploratory research. The purpose of the research; to explore the cycling routes for eco-tourism in Elephant Village, Surin Province, to provide eco-tourism trails with bicycles in Surin and to promote eco-tourism with bicycles in Surin and link ASEAN tourist routes. (Phanom Dong Rak Mountains). The research found that Participants are satisfied the journey from Surin to the elephant village is the highest mean ($\bar{X}$) was 4.82 (SD = .405). The participants were satisfied ceremony and Folk performances. From the route of travel from Surin to elephant village. There are major routes. It is also used to travel 3 routes and cycling tour in the elephant village with 7 routes. It can also link the route from the elephant village to the Kingdom of Cambodia.

Keywords: Eco Tourism, Travel by bicycle, elephant village

¹ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บทนำ

การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะการท่องเที่ยวสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศปีละหลายแสนล้านบาท อีกทั้งยังมีแนวโน้มจะทวีความสำคัญมากขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวระหว่างประเทศสามารถเงินตราต่างประเทศเข้ามาสร้างรายได้เป็นจำนวนมาก ส่วนการท่องเที่ยวภายในประเทศก็ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการลงทุนผลิตสินค้าและบริการต่างๆ อันเป็นการช่วยสร้างงานและการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนในทุกระดับอาชีพ นอกจากนี้คุณค่าทางการศึกษาและสุขภาพจิตที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการท่องเที่ยวยังเป็นประโยชน์มหาศาลต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิตที่อยากจะได้จากกิจกรรมอื่น การท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในประเทศไทยให้มากที่สุดและนำรายได้จากการท่องเที่ยวไปพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548 : ข)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้เปิดเผยสถานการณ์ท่องเที่ยวช่วงแรกของปี 2561 โดยพบว่าภาพรวมเป็นที่น่าพอใจ ตั้งแต่เดือนมกราคม-เมษายน ประเมินการรายได้จากการท่องเที่ยวรวมกว่า 9.98 แสนล้านบาท เติบโต 16.07% จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาไทย จำนวน 13,701,411 คน ขยายตัว 13.97% ตีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาซึ่งขยายตัวเพียง 3.35% สร้างรายได้แล้วถึง 730,750 ล้านบาท เติบโตขึ้น 17.55% โดยนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนเดินทางเข้ามามากที่สุด ส่วนนักท่องเที่ยวไทย เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ (สถิติช่วงเดือน ม.ค.-มี.ค.) จำนวน 37.36 ล้านคน-ครั้ง ก่อให้เกิดรายได้ 267,368 ล้านบาท เติบโตขึ้น 12.21%

ขณะที่นักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายเงินด้านที่พักสูงเป็นอันดับ 1 โดยประเทศไทยมีสถานประกอบการที่พักที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวกระจายตัวทั่วประเทศ จำนวน 20,474 แห่ง มีห้องพัก 774,062 ห้อง สำหรับราคาห้องพักเฉลี่ย 1,488 บาท ในเมืองท่องเที่ยวหลัก 2,391 บาท สูงกว่าเมืองท่องเที่ยวรองเกือบ 2 เท่า ซึ่งมีราคา 1,029 บาท อีกทั้งสถานประกอบการที่พักในเมืองท่องเที่ยวหลักมีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดท่องเที่ยวแบบดิจิทัล โดยมีการจองที่พักผ่าน OTA (Online Travel Agents) มากกว่าเว็บไซต์ของโรงแรม ส่วนในเมืองท่องเที่ยวรอง มีการใช้เฟซบุ๊กเป็นเครื่องมือสื่อสารการตลาดในกลุ่มนักท่องเที่ยวไทย และใช้ OTA เป็นช่องทางหลักในการจอง ซึ่งธุรกิจโรงแรมก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 532,000 ตำแหน่ง (BLTBANGKOK. 2561 : พฤษภาคม 28)

จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ที่มีพรมแดนด้านทิศใต้ติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา โดยอยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งมหัศจรรย์อันดับ 7 ของโลก นั่นคือปราสาทนครวัด (Angkor Wat) ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเสียมเรียบ ของกัมพูชา และมีระยะทางจากชายแดนไทยด้านจังหวัดสุรินทร์ไปถึงนครวัดด้วยระยะทางเพียง 180 กิโลเมตร โดยใช้เวลาเดินทางด้วยรถยนต์ตามเส้นทางถนนลาดยางหมายเลข 68 ประมาณ 3 ชั่วโมง สำนักข่าวท้องถิ่นพนมเปญโพสต์ รายงานว่า ในปี 2560 อุทยานประวัติศาสตร์เมืองพระนครหรืออังกอร์วัด มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมมากถึง 2.5 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 12% โดยสามารถสร้างรายได้จากการเข้าชมเข้าประเทศกัมพูชาได้มากถึง 108 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์. 2561 : มกราคม) ทั้งนี้ผลจากการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถเดินทางเข้าออกประเทศสมาชิกอาเซียนได้โดยใช้วีซ่าเดียวตามข้อตกลง และนักท่องเที่ยวทั้งอาเซียนและประเทศที่สามต้องการเดินทางท่องเที่ยวต่อมายังประเทศไทย โดยเส้นทางรถยนต์ จังหวัดสุรินทร์ จึงเป็นจุดหมายปลายทางอีกแห่งหนึ่งที่สามารถรองรับได้

ทั้งนี้ จังหวัดสุรินทร์มีเส้นทางและรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย อาทิ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น หมู่บ้านช้างเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุดในโลก หมู่บ้านทอผ้าไหมยกทอง หมู่บ้านทำเครื่องเงินหรือการท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล เช่น เทศกาลงานช้างประจำปี ในเดือนพฤศจิกายน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีปราสาทโบราณอีกหลายแห่ง เช่น ปราสาทศีขรภูมิ ซึ่งมีทับหลังที่สวยงามและสมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย ส่วนรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น วนอุทยานเขาศาลา ในเขตอำเภอบัวเขต วนอุทยานพนมสวายเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ เป็นต้น

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยานในหมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเพิ่มศักยภาพและเปิดตลาดด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์นอกเหนือจากการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ๆ ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในหมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวและท่องเที่ยวด้วยจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในหมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยาน ในจังหวัดสุรินทร์และเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในกลุ่มอาเซียน (แนวเทือกเขาพนมดงรัก)

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

- 1.1 ด้านพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดสุรินทร์โดยศึกษาในประเด็นดังนี้
 1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านช้าง
 2. ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
 3. สภาพปัญหาของแหล่งท่องเที่ยว
- 1.2 ด้านประชากร โดยการสัมภาษณ์และทำแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน
2. กลุ่มผู้ปั่นจักรยานจังหวัดสุรินทร์เพื่อท่องเที่ยวในหมู่บ้านช้าง 11 คน วันที่ 14-15 กรกฎาคม 2561

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงสำรวจและเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยดังนี้

- 2.1 การวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่ แบบสอบถาม ที่จัดทำจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็นสามส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความพึงพอใจในกิจกรรมการปั่นจักรยานท่องเที่ยวในหมู่บ้านช้าง

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการดังนี้ การศึกษาจากเอกสาร ศึกษาจากเว็บไซต์ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกภาพ บันทึกเสียง บันทึกภาพเคลื่อนไหว การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน โดยใช้แนวทางแบบสัมภาษณ์ ของอดิเรก อุ่นเจริญ เรื่องระบบจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว กรณีศึกษา : อำเภอคำม่วน จังหวัดกาฬสินธุ์ (2558)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสาร นิตยสาร หนังสือ เว็บไซต์ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการร่วมกิจกรรม การศึกษาจากแผนที่ดาวเทียม

3.2 การเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ ใช้การเก็บจากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการปั่นจักรยานท่องเที่ยวในหมู่บ้านช้าง

โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบ ของ ลิเคิร์ต (Likert's scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จึงกำหนดน้ำหนัก หรือคะแนนใน การตอบแบบสอบถาม 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากภาพถ่าย จากกิจกรรมและนำมาทำเป็นข้อเสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยว

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสำรวจ โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ทุกฉบับและนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สถิติดังนี้ ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ส่วนการวิเคราะห์แนวทางในการใช้พาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้านสถานภาพของผู้ร่วมกิจกรรมการปั่นจักรยานในหมู่บ้านช้าง จากจำนวนผู้เข้าร่วม 11 คน มีดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 และเพศหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5

1.2 กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 51-60 ปี มากเป็นลำดับที่ 1 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาคือ 41-50 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 และลำดับที่ 3 คือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2

1.3 กลุ่มตัวอย่างทำงานหน่วยงานราชการ มากเป็นลำดับที่ 1 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาคือประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2

1.4 กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 90.9

1.5 กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับปริญญาตรี มากเป็นลำดับที่ 1 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 และลำดับที่ 3 คือ มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2

1.6 กลุ่มตัวอย่างมีรายได้มากกว่า 30,000 บาท มากเป็นลำดับที่ 1 จำนวน 6 คน

คิดเป็นร้อยละ 54.5

1.7 กลุ่มตัวอย่างใช้จักรยานเสือภูเขา มากเป็นลำดับที่ 1 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมาคือจักรยานเสือหมอบ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการปั่นจักรยานในหมู่บ้านช้าง ผลปรากฏดังนี้

2.1 ผู้ร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจ ระยะทางการเดินทางจากสุรินทร์ไปหมู่บ้านช้างสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.82 (S.D.= .405) รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมและทิวทัศน์ระหว่างทางเป็นลำดับที่ 2 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.73 (S.D.= .467) ส่วนลำดับที่ 3 คือ ป้ายจราจรและป้ายบอกทางไปหมู่บ้านช้างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.64 (S.D.= .505) ตามลำดับ และคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.64 (S.D.= .517) อยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ผู้ร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจ พิธีบายศรี/การแสดงพื้นบ้าน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.91 (S.D.= .302) รองลงมาคือ การสาธิตการทำตะขอย่าง, ความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว, พิพิธภัณฑสถาน เป็นลำดับที่ 2 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.82 (S.D.= .405) ส่วนลำดับที่ 3 คือ การแสดงของช้าง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.73 (S.D.= .647) ตามลำดับ และคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.73 (S.D.= .497) อยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ผู้ร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจ ปริมาณของอาหาร โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.82 (S.D.= .405) รองลงมาคือ รสชาติอาหาร เป็นลำดับที่ 2 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.80 (S.D.= .422) ส่วนลำดับที่ 3 คือ ความหลากหลายของอาหาร และความสะอาดของอาหารและภาชนะบรรจุ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.73 (S.D.= .647) ตามลำดับ และคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.77 (S.D.= .53) อยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 ผู้ร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจ ความปลอดภัยของการพักอาศัย และความเป็นกันเองของเจ้าของที่พัก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.82 (S.D.= .405) รองลงมาคือ ด้านสะอาดของที่พักและบริเวณ เป็นลำดับที่ 2 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.64 (S.D.= .674) และคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.6 (S.D.= .638) อยู่ในระดับมากที่สุด

2.5 ผู้ร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อภาพรวมของกิจกรรม สูงที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.91 (S.D.= .302) และคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.85 (S.D.= .371) อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษาเส้นทางการเดินทางจากจังหวัดสุรินทร์ไปหมู่บ้านช้าง

จากการศึกษาเส้นทางการเดินทางจากจังหวัดสุรินทร์ไปหมู่บ้านช้าง พบว่ามีเส้นทางหลักๆ ที่นิยมใช้ในการเดินทาง 3 เส้นทาง โดยเริ่มจากด้านหลังสถานีรถไฟจังหวัดสุรินทร์ ดังนี้

3.1 เส้นทางที่ 1 ทางหลวงหมายเลข 214 ไปยังอำเภอจอมพระ ระยะทางประมาณ 26 กิโลเมตร พอถึงบริเวณแยกไฟแดงก่อนเข้าอำเภอจอมพระ ใช้เส้นทางหลวงชนบทหมายเลข 2378 ไปตำบลเมืองสิงห์ ระยะทาง 17 กิโลเมตร และใช้เส้นทาง 3027 เพื่อไปหมู่บ้านช้างอีก 17 กิโลเมตร ก็จะถึงจุดหมายรวมระยะทางประมาณ 61 กิโลเมตร

3.2 เส้นทางที่ 2 เส้นทางเดินทางด้วยจักรยานจากด้านหลังสถานีรถไฟยังหมู่บ้านช้าง โดยใช้ทางหลวงหมายเลข 214 ไปยังอำเภอแกลงหนองตา อำเภอนาทม ระยะทางประมาณ 37 กิโลเมตร ใช้เส้นทางหลวง

ชนบทหมายเลข 3027 ไปหมู่บ้านช้าง ระยะทาง 20 กิโลเมตร และใช้ ก็จะถึงจุดหมาย รวมระยะทางประมาณ 57 กิโลเมตร

3.3 เส้นทางที่ 3 เส้นทางเดินทางด้วยจักรยานจากด้านหลังสถานีรถไฟไปยังหมู่บ้านช้าง โดยใช้เส้นทางหลวงชนบทหมายเลข 4026 ผ่านบ้านท่าสว่าง และต่อไปยังตำบลเมืองสิงห์ และเส้นทางหลวงชนบทหมายเลข 3027 ไปหมู่บ้านช้าง รวมระยะทางประมาณ 52 กิโลเมตร ซึ่งเส้นทางนี้เป็นเส้นทางที่นักปั่นจักรยานนิยมมากที่สุด เนื่องจากเป็นเส้นทางที่มีภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมระหว่างทางสวยงาม

4. เส้นทางปั่นจักรยานท่องเที่ยวในหมู่บ้านช้าง มี 7 เส้นทาง ดังนี้

4.1 เส้นทางที่ 1 จากศูนย์ศึกษาไปศาลพระครูปะกำ ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร

4.2 เส้นทางที่ 2 จากศูนย์ศึกษาไปหมู่บ้านช้างขาวถวย ศูนย์ชออาณาจักร ระยะทางประมาณ 3.5 กิโลเมตร

4.3 เส้นทางที่ 3 จากศูนย์ศึกษาไปวังทะลุ ระยะทางประมาณ 3.7 กิโลเมตร

4.4 เส้นทางที่ 4 จากศูนย์ศึกษาไปวัดป่าอเจียง ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร

4.5 เส้นทางที่ 5 จากศูนย์ศึกษาไปบ้านดาตติยะ ระยะทางประมาณ 4.5 กิโลเมตร

4.6 เส้นทางที่ 6 จากศูนย์ศึกษาไปศูนย์ชออาณาจักร ระยะทางประมาณ 7.5 กิโลเมตร

4.7 เส้นทางที่ 7 การปั่นจักรยานชมกิจกรรมในชุมชน ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร

5. การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวจากหมู่บ้านช้างไปราชอาณาจักรกัมพูชา

จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา และจากด่านชายแดนช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ไปยังนครวัด จังหวัดเสียมเรียบมีระยะทางประมาณ 178 กิโลเมตร ซึ่งเป็นเส้นทางที่สะดวกและมีธรรมชาติที่งดงาม เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่นิยมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างยิ่ง

นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางจากหมู่บ้านช้างมายังด่านช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ด้วยระยะทาง 124 กิโลเมตร และสามารถใช้นั่งเรือเดินทางทำเรื่องเพื่อเข้าไปยังราชอาณาจักรกัมพูชาได้

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องการศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยานในหมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อสำรวจเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในหมู่บ้านช้างจังหวัดสุรินทร์ จากผลการวิจัยโดยการศึกษาเอกสาร การลงพื้นที่ การจัดกิจกรรม พบว่า มีเส้นทางที่สามารถเดินทางด้วยจักรยานจากจังหวัดสุรินทร์ไปหมู่บ้านช้าง 3 เส้นทาง และเส้นทางสำหรับการปั่นท่องเที่ยวเชิงนิเวศในหมู่บ้านช้าง 7 เส้นทาง โดยเส้นทางที่ได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวที่ต้องการปั่นจักรยานจากจังหวัดสุรินทร์ไปหมู่บ้านช้าง คือ เส้นทางที่ 3 เส้นทางเดินทางด้วยจักรยานจากด้านหลังสถานีรถไฟไปยังหมู่บ้านช้าง โดยใช้เส้นทางหลวงชนบทหมายเลข 4026 ผ่านบ้านท่าสว่าง และต่อไปยังตำบลเมืองสิงห์ และเส้นทางหลวงชนบทหมายเลข 3027 ไปหมู่บ้านช้าง รวมระยะทางประมาณ 52 กิโลเมตร ซึ่งเส้นทางนี้เป็นเส้นทางที่นักปั่นจักรยานนิยมมากที่สุด เนื่องจากเป็นเส้นทางที่มีภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมระหว่างทางสวยงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติเรก อุ่นเจริญ (2558. บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาระบบจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวกรณีศึกษา : อำเภอบ้านม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผลการวิจัยพบว่า

องค์ประกอบที่เป็นมาตรฐานในการใช้จักรยานเพื่อการท่องเที่ยว คือ การจัดเส้นทางที่ผ่านเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว และเข้าถึงได้ง่าย มีป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ เกี่ยวกับอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้จักรยานเพื่อการท่องเที่ยว มีทัศนียภาพระหว่างทางที่สวยงาม มีเส้นทางที่กว้าง มีความปลอดภัย

2. เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวและท่องเที่ยวด้วยจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัยในจังหวัดสุรินทร์ จากการจัดกิจกรรมการปั่นจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในหมู่บ้านช้าง โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 11 คน ใช้เส้นทางปั่นจักรยานจากจังหวัดสุรินทร์มาตามเส้นทางที่ 3 ด้วยระยะ 52 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาประมาณ 2 ชั่วโมง และพักที่โฮมสเตย์ 1 คืน ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในภาพรวมสูงที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.91 (S.D.= .302) และคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.85 (S.D.= .371) อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา เจแคน (2553 : 68-69, 97-98) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างจังหวัดสุรินทร์ บ้านตากกลาง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งพบว่า หมู่บ้านช้างมีกิจกรรมดึงดูดใจนักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย เช่น การแสดงของช้าง การนั่งช้าง การแสดงชีวิตความเป็นอยู่ของคนกับช้าง การอาบน้ำช้างที่แม่น้ำมูล รวมถึงการจัดกิจกรรมพิเศษในช่วงเทศกาล เช่น เทศกาลวันแห่งความรัก ก็มีการจัดงานแต่งงานบนหลัง ช้างเทศกาลสงกรานต์ รวมทั้งการบวชนาคช้างที่ยิ่งใหญ่สวยงามประชากรในชุมชนมีความคิดเห็นว่าจำนวนของทรัพยากรการท่องเที่ยวมีจำนวนเพียงพอ มีกิจกรรมการแสดงของช้างที่เหมาะสม มีจำนวนร้านขายของที่ระลึกและความน่าสนใจของสินค้าที่ระลึก

3. เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยานในจังหวัดสุรินทร์และเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในกลุ่มอาเซียน (แนวเทือกเขาพนมดงรัก) จากผลการศึกษาพบว่า เส้นทางจากหมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ เชื่อมโยงไปนครวัด นครธม ในจังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา มีระยะทางประมาณ 300 กิโลเมตร ซึ่งเส้นทางสะดวกสบาย นักท่องเที่ยวสามารถใช้หนังสือเดินทางที่ยังไม่หมดอายุ เพื่อเดินทางระหว่างประเทศได้ ทั้งนี้ ในปี 2560 (หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์. 2561 : มกราคม) ระบุว่าสำนักข่าวท้องถิ่นพนมเปญโพสต์ รายงานว่า ในปี 2560 อุทยานประวัติศาสตร์เมืองพระนคร หรืออังกอร์วัด มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมมากถึง 2.5 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 12% โดยสามารถสร้างรายได้จากการเข้าชมเข้าประเทศกัมพูชาได้มากถึง 108 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ มัลลิกา เจแคน (2553 : 68-69) ได้ระบุถึงโอกาสจากสภาพแวดล้อมภายนอกของหมู่บ้านช้างนั้น มีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวจากรัฐบาลและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้ผู้ที่ส่วนเกี่ยวข้องมีความกระตือรือร้นมากขึ้น การประชาสัมพันธ์เชื่อมโยงการท่องเที่ยว 2 ประเทศ ระหว่างหมู่บ้านช้างจังหวัดสุรินทร์กับการท่องเที่ยวกัมพูชาจึงมีความเป็นไปได้สูงขึ้น

ทั้งนี้ หากมีการประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแห่งนี้ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ก็จะทำให้มีเส้นทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในหมู่บ้านช้างพบว่า ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวด้วยจักรยาน เนื่องจากมีช้างเป็นจุดเด่นจึงยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีพล ไชยพงษ์ (2557. บทคัดย่อ) เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยาน ณ วนพุทธอุทยานน้ำตกเขาโอใต้ จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ชุมชนในท้องถิ่นยังเห็นการทำกิจกรรมจักรยานและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่เกี่วข้อง จึงเกิดการมีส่วนร่วมที่น้อย นอกจากนี้ จากการ

ลงสำรวจพื้นที่และการสนทนากับผู้ที่เกี่ยวข้องเรื่องเส้นทางจักรยาน ยังพบว่า ในหมู่บ้านช้าง มีเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกสบาย แต่ยังไม่มีการพัฒนาเป็นเส้นทางจักรยาน ในประเด็นนี้สอดคล้องงานวิจัยของ พณภุช อุตมกิตติ (2557 : 561-563) ที่ทำการศึกษาเรื่องการจัดเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืนในพื้นที่เขตตลิ่งชัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทรัพยากรวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวจักรยานในพื้นที่เขตตลิ่งชัน และเพื่อเสนอแนวทางการจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืนในพื้นที่เขตตลิ่งชัน ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่เขตตลิ่งชันเป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์และพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน และมีทรัพยากรวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งทรัพยากรวัฒนธรรมประเภทวัด ตลาดน้ำ ชุมชนชาวสวนและพิพิธภัณฑ์ที่มีคุณค่าทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะหรือเทคนิค จิตวิญญาณ (ความเชื่อ/ความศรัทธา) และคุณค่าต่อวิถีชีวิตชุมชน มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวสูง จากการสำรวจเส้นทางและการศึกษาการท่องเที่ยวโดยจักรยานในพื้นที่เขตตลิ่งชันพบว่า มีเส้นทางคอนกรีตเสริมเหล็กกว้างประมาณ 1 เมตร แต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริม ทั้งๆ ที่เป็นเส้นทางที่มีความปลอดภัยสูง สามารถเข้าถึงวิถีชีวิตวัฒนธรรมชาวสวนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นพื้นที่นี้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาส่งเสริมให้เป็นเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวได้

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการท่องเที่ยวด้วยจักรยานยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับชุมชน ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนจึงควรให้การสนับสนุนและส่งเสริม เพื่อให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งนี้จะต้องไม่เป็นการทิ้งวัฒนธรรมดั้งเดิม แต่ควรเป็นการพัฒนาที่ควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน ให้เกิดการรับรู้และเข้าใจกระบวนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยาน

1.2 ควรมีการจัดทำป้ายสัญลักษณ์เส้นทางท่องเที่ยวด้วยจักรยานในหมู่บ้านช้าง

1.3 ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยจักรยานในหมู่บ้านช้าง เช่น การแข่งขันจักรยาน หรือการจัดแรลลี่จักรยานแบบครอบครัว การปั่นจักรยานระหว่างแหล่งท่องเที่ยว 2 แห่งคือจากหมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ ไปยังนครวัด จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา

1.4 ควรจัดทำแผนที่การท่องเที่ยวด้วยจักรยานในหมู่บ้านช้าง

2. ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวระหว่างการเดินทางจากจังหวัดสุรินทร์ไปหมู่บ้านช้างทั้ง 3 เส้นทาง

2.2 ศึกษาความพร้อมของกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนและชุมชนถึงความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวด้วยจักรยานในหมู่บ้านช้าง

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556). **สรุปผลงานวิจัยโครงการศึกษาสถานการณ์และโอกาสการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวกลุ่ม Eco & Adventure**. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-web-etatjournal/menu-2013/menu-2013-jul-sep/530-32556-eco-adventure>.

- ทวีพล ไชยพงษ์. (2557). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยาน ณ วนอุทยานน้ำตกเขาอีโต้ จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิศา ชัชกุล. (2555). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา. (2548). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ซี.พี. บุ๊คสแตนดาร์ด.
- _____. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ : เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- ปรีชา แดงโรจน์. (2544). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ไฟว์ แอนด์ โพรพรินตัง จำกัด.
- พนกฤษ อุดมกิตติ. (2557 : พฤษภาคม-สิงหาคม). การจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว ยั่งยืนในพื้นที่เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 7(2) : 561-578.
- มัลลิกา เจแคน. (2552). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างสุรินทร์ บ้านตากกลาง ตำบลกระโพ อำเภอดำรงวิทยารัษฎานุบำรุง จังหวัดสุรินทร์. รายงานการศึกษาดูงานและศึกษาดูงานการบริหารจัดการหมู่บ้านช้าง มหาวินิจฉัยขอนแก่น.
- เสรี เวชบุษกร. (2554). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิทยาการจัดการ.
- อดิเรก อุ่นเจริญ และพลเดช เขาวรัตน์. (2558). ระบบจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวกรณีศึกษา : อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- BLT Bangkok. (2561). **ท่องเที่ยวไทยสดใส กวาดรายได้แตะ 1 ล้านล้านบาท**. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2561, จาก <http://www.bltbangkok.com/News/ท่องเที่ยวไทยสดใสกวาดรายได้แตะ 1 ล้านล้านบาท>
- kapook. (2552). **การเตรียมตัวออกทริปท่องเที่ยว...ด้วยจักรยาน**. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2560, จาก <https://travel.kapook.com/view5038.html>.

การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มชาวกูย Management of Tourism Promotion for Kui Group

สุรียา คลังฤทธิ์¹, ยโสธรรา ศิริภาพระภากร² และฉัตรภาภรณ์ จันทร์แจ่มธารี³

บทคัดย่อ

คติพิธีเซ่นไหว้ของกลุ่มชาวกูยที่มีต่อปราสาทขอมปรางค์กู มาจากความเชื่อของอำนาจเหนือธรรมชาติที่เชื่อว่าสถิตอยู่ในปราสาทขอมปรางค์ ชาวไทยกูยให้ความเชื่อต่ออำนาจวิญญาณมาก พิธีเซ่นไหว้ปราสาทจัดขึ้นตรงกับวัน ขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่จะต้องปฏิบัติประจำปี ตามคติความเชื่อของชาวกูยเชื่อว่าจุดที่ตั้งของปราสาทขอมปรางค์กูเป็นศาสนสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่สถิตของวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ และวิญญาณของบรรพบุรุษด้วย ชาวกูยมีพิธีเซ่นไหว้ โดยการจัดเครื่องบูชา เครื่องเซ่นไหว้ เดินแห่ขบวนมาที่ปราสาท แล้วจัดพิธีบวงสรวงรอบปราสาทโดยการวางสิ่งของรอบปราสาท เชื่อว่าวิญญาณของบรรพบุรุษจะได้รับสิ่งของเหล่านี้ พร้อมทั้งเทพเจ้าที่สถิตอยู่ในองค์ปราสาทด้วย ในพิธีกรรมเมื่อพิธีเซ่นไหว้ดำเนินการอยู่ จะมีการเทน้ำเปล่า หรือ เหล้าขาวรินลงพื้นดิน เชื่อกันว่าเป็นการบอกกล่าวเจ้าแม่ธรณี เจ้าที่ เจ้าทาง ที่ประจำอยู่บนพื้นดินให้รับรู้การอธิฐานของตนเอง พิธีเซ่นไหว้ ปราสาทปรางค์กู นี้ ก็ด้วยเหตุเพื่อความอุดมสมบูรณ์และความเป็นสิริมงคลในการดำเนินชีวิตและการเพาะปลูก หรืออาจเป็นการบอกกล่าวที่ชุมชนมีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์กับความเคารพนับถือและบูชา พิธีที่กลุ่มชาวกูย อำเภอปรางค์กู จังหวัดศรีสะเกษ จัดขึ้น เพื่อเซ่นไหว้ประจำปี ก่อนการลงทำการเพาะปลูก และได้เป็นประเพณีที่ใหญ่โตมากในอำเภอ ที่ชาวกูยชนนี่ยังให้ความสำคัญและยังมีการสืบทอดอยู่ในปัจจุบันนี้

คำสำคัญ : พิธีเซ่นไหว้, กลุ่มชาวกูย, ปราสาทขอมปรางค์กู, จังหวัดศรีสะเกษ

Abstract

Paying homage to the Kui people group at the Khmer Prang Ku castle. Comes from the belief of supernatural power that is believed to reside in the Khmer pagoda Kui people believe very spiritually. Wai Jai Ceremony is held on the 3rd lunar month every year until it becomes a culture that must be practiced every year. According to the beliefs of the Kui people Believe that the location of the castle, Khmer Prang Ku is a holy place Is the dwelling place of holy spirits and the spirit of ancestors too Kui people have offerings to pay respect. By organizing an offering Offering Walk the procession to the castle Then held a sacrifice ceremony around the castle by placing items around the castle Believe that the spirits of ancestors will receive these things Including the gods that resided in the castle in the ritual, when the signatory ceremony is performed. There will

¹ วิจัยและประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล Research and Population, Mahidol University

² สาขาพระพุทธศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โทร. 089-581-9532, yasotharar@gmail.com

³ พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ โทร. 093-082-6868

Master of Arts, Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Sisaket Buddhist College, Tel. 093-082-6868

be pouring water or white liquor poured on the ground. It is believed to inform the goddess of the earth, who is stationed on the ground, to acknowledge their prayers. And prosperity in life and cultivation or it may be a notice that the community has about sacred things with respect and worship. Ceremonies at the Kui people Prang Ku District Sisaket Province held to pay respect to the annual Before planting and has a very large tradition in the district That this community still respects and is still inherited today

Keywords: Wai ritual, Kui people, Prasat Khem Prang Ku, Sisaket Province

บทนำ

มนุษย์ได้กำเนิดขึ้นมาท่ามกลางธรรมชาติ มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ต้องพึ่งพิง อาศัย และมีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย ด้วยเหตุนี้เองมนุษย์จึงต้องการ ความอุดมสมบูรณ์ และความผาสุก ในการดำเนินชีวิต มนุษย์ได้มีความเชื่อต่อพลังวิญญาณ ที่สถิตตามพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะ ปราสาทปรางค์กู เป็นปราสาทโบราณที่ถูกสร้างขึ้นในสมัยโบราณ ครั้งสมัยอาณาจักรขอมเรืองอำนาจในสมัยนั้น สถานที่นี้ได้ถูกสร้างเป็นศาสนสถาน เพื่อประกอบพิธีกรรม สวดมนต์ พิธีกรรมอื่นๆ เป็นปราสาท 3 หลัง ตั้งอยู่บนฐานที่สร้างด้วยศิลาแลงขนาดใหญ่ ความสูงนับตามชั้น ได้ 5 ชั้น ด้านบนประกอบด้วยปราสาท อีกสามหลัง ภายในอาจเป็นที่ประดิษฐานเทวรูปขนาดใหญ่ไว้สำหรับบูชา การนับถือในสถานที่แห่งนี้ยังปรากฏการเข้าไปประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของชุมชนโบราณจนถึงสมัยปัจจุบันก็ยังคงมีการประกอบพิธีบูชาตามความเชื่อที่มีอยู่อย่างไม่เสื่อมคลาย ชาวทวยเชื่อว่ามีวิญญาณที่เชื่อว่ามีอำนาจที่สามารถให้คุณหรือโทษแก่มนุษย์

ทำให้มนุษย์เกิดความยำเกรงและเคารพตลอดมา สิ่งนี้เองจึงเป็นมาของอำนาจที่เหนือมนุษย์ที่เรียกว่า เทพเจ้า เทวา อารักษ์ หรือพลังแห่งภูตผีปีศาจ ที่มีพลังอำนาจเหนือธรรมชาติคอยควบคุมอยู่ (พระมหาวิระ สุขแสง ,2550 : 1) ความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อพลังอำนาจที่ไม่สามารถอธิบายได้ (วิลาลินี ศรีนุเคราะห์,2543 : 1) ได้ตั้งนี้เชื่อว่าธรรมชาติมีอำนาจบางอย่าง สามารถดลบันดาลให้เกิดทุกข์สุขแก่มนุษย์ได้ มนุษย์มีความเชื่อในอำนาจวิญญาณผีสิงเทวดา เป็นความเชื่อที่วิวัฒนาการมาจากความเชื่อดั้งเดิม วิญญาณเหล่านั้นสถิตอยู่ในธรรมชาติ และควบคุมให้เกิดปรากฏการณ์ ทั้งในด้านที่เป็นคุณและเป็นโทษแก่มนุษย์ได้

รูปที่ 1 แผ่นภาพเชิญเที่ยวงาน

การเรียนรู้เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นนี้ผู้ศึกษาเห็นว่าระบบโครงสร้างทางความเชื่อของกลุ่มชาวกูยควรทำการศึกษาถึงคุณค่า มิติด้านอื่นๆ เพราะถือว่าเป็นระบบความเชื่อที่มีบทบาทในการสร้างชุมชนให้ผูกพันกับท้องถิ่น สร้างความสามัคคีให้ชุมชนมีความสุข มีความใกล้ชิดและเคารพต่อธรรมชาติอันเกิดจากพิธีกรรมดังกล่าว ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มชาวกูยของชุมชน ให้คงอยู่ต่อไปได้

การพัฒนาการทางความเชื่อ

ความเชื่อเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ได้มีการสืบทอดมาเป็นมรดกของชุมชน การสืบทอดความเชื่อของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ความเชื่อของมนุษย์ได้วิวัฒนาการความเชื่อของมนุษย์มีลักษณะการผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับความเชื่อทางศาสนาที่มีระบบมากขึ้น และมีเหตุผลมากขึ้นตามลำดับ พัฒนาการของความเชื่อของมนุษย์ที่แสดงออกเป็นพิธีกรรมการบวงสรวง ของอารยธรรมอินเดียโบราณ ในยุคก่อนพุทธกาลหมายถึงเอาระบบความเชื่อที่คนในอินเดียยึดเอามาเป็นทั้งบัญญัติทางศาสนาและสังคม ซึ่งนักปราชญ์ทางภารตวิทยาได้กล่าวไว้ว่าเริ่มต้นเมื่อ ประมาณ 1,000 ปี ก่อนพุทธศักราช (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 360) และมีพัฒนาการทางด้านความเชื่อมาจนถึงการเสด็จอุบัติขึ้นของพระพุทธเจ้า ประมาณ 45 ปี ก่อนพุทธศักราช มีการพัฒนาการมาจากความเชื่อเรื่องพรหมลิขิตอำนาจที่กำหนดความเป็นไปของชีวิต (สุนทร ณ รั้งสี, 2545 : 3) เชื่อกันว่า พระพรหมจะเขียนไว้ที่หน้าผากของเด็กซึ่งเกิดมาได้ 6 วัน (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 760)

พิธีเซ่นไหว้ปราสาทขอมปรางค์กู่ของชาวกูย

มนุษย์ได้เชื่อในพลังอำนาจอันลึกลับว่าเป็นเทพเจ้า เทวดาที่รักษาพื้นที่แห่งนี้ มนุษย์พยายามสถานที่ไว้สำหรับเคารพบูชา และการสร้างรูปเคารพขึ้นมามีสิ่งนี้เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจและมีผลต่อการดำเนินชีวิต ความเชื่อเป็นอยู่ในมิติทางด้านต่างๆ และพิธีเซ่นไหว้ ปราสาทขอมปรางค์กู่ ทั้งนี้ก็หวังผลให้ตนได้ในสิ่งที่ปรารถนาอีกประการหนึ่งด้วย (พระสำเร็จ อินทยุง, 2561: 35)

พิธีเซ่นไหว้ ของชนกลุ่มชาวกูยที่มีต่อปราสาทขอมปรางค์กู่ เป็นพิธีกรรมที่ชนกลุ่มนี้ได้้นำเครื่องเซ่นไหว้ อาทิ ผลไม้ ข้าว น้ำ อาหารหวาน ไข่ ปลา เนื้อ ประกอบไปด้วยเครื่องบูชา เช่น ดอกไม้เงิน ดอกไม้ทอง เครื่องหอม น้ำหอม รูป เทียน เงิน ผ้าไหมทั้งชาย หญิง เป็นเครื่องไหว้ ชาวกูยจะแห่เครื่องบูชาเหล่านี้ไปที่ปราสาท และประกอบพิธีบวงสรวงโดยประธาน และผู้นำในการประกอบพิธี ปราชญ์ชาวบ้าน จะวางเครื่องเซ่นไหว้ต่างๆที่ตนนำไปนั่งรอบๆ ปราสาท เพื่อทำพิธีไหว้ต่อปราสาทปรางค์กู่

รูปที่ 2 พิธีเซ่นไหว้ปราสาท กลุ่มชาวไทยภูเขา การบูชาปราสาท

ชาวกูยมีความเชื่อต่ออำนาจศักดิ์สิทธิ์ ที่มีต่อปราสาทขอมแห่งนี้ ในการอำนวยความสะดวก และความอุดมสมบูรณ์ ในการทำเกษตรกรรม และ อำนาจผลในการประกอบหน้าที่การงาน เทวอารักษ์ที่สถิตในองค์ปราสาทมีอิทธิพลต่อชุมชนในแถบบริเวณโดยรอบ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวกับ ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ของกลุ่มได้อย่างเด่นชัด (ผศ.กฤษนันท์ แสงมาศ, 25 มกราคม 2561)

ปัจจุบันนี้กลุ่มชาวกูย ยังรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนไว้อย่างเคร่งครัด ทั้งการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และพิธีกรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อดั้งเดิมของคนในพื้นที่ เชื่อว่าเป็นพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ (yasothara, 2017:3) การเริ่มต้นในการประกอบพิธีกรรมจะมีการบอกกล่าวให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกันก่อนที่จะจัดพิธีกรรมขึ้นโดยจะให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเตรียมการ และจะให้ความสำคัญทุกครั้งที่ต้องกระทำ

วิญญานบรรพบุรุษผู้บริบาลของชาวกูย

ความเชื่อและพิธีกรรมนี้มีผลต่อวิถีชีวิต กับการดำเนินชีวิตของชาวกูย และที่มีความเชื่อต่อ วิญญานบรรพบุรุษที่อาจสถิตอยู่ในปราสาท หรือบ้านที่อยู่อาศัย ด้วยจุดกำเนิดนี้เองจึงได้เกิดพิธีกรรมของชาวกูยขึ้นนั่นคือ พิธีกรรมแกลมอญ

รูปที่ 3 พิธีกรรมแกลมอญ (ซ้าย) พิธีกรรมเข้าทรงของกูย (ขวา)

จากรูปที่ 2 เป็นพิธีสื่อสารถึงวิญญาณบรรพบุรุษที่ตายไปแล้ว เป็นพิธีเชิญวิญญาณเหล่านั้นให้มาเข้าทรงร่างกายของผู้จัดพิธีกรรม ตามความเชื่อของชาวกูย เชื่อว่าวิญญาณบรรพบุรุษนี้สามารถช่วยเยียวยา รักษา ดูแล และคุ้มครอง ได้ เปรียบเสมือนผู้คอยช่วยเหลือ อาทิ เมื่อยามเจ็บป่วยด้วยโรคที่รักษาไม่หายจากการรักษาทางการแพทย์สมัยใหม่ ที่มีอาการที่เชื่อกันว่า โดนคุณไสย ผีเข้า หรืออาการอื่นๆ ที่ทางการแพทย์ไม่สามารถค้นหาอาการเหล่านี้ได้ ในพิธีเซ่นไหว้ปราสาทขอมปรangkū นี้ มีการจัดพิธีกรรมแกลมอญ เพื่อเชิญดวงวิญญาณมารับรู้ การ เซ่นไหว้ บวงสรวง บูชา ของชุมชน ซึ่งมีผู้คนเข้าร่วมจำนวนมากในแต่ละปี

คุณค่าทางความเชื่อของกลุ่มชุมชน

คุณค่าทางความเชื่อในพิธีเซ่นไหว้ของกลุ่มชาวกูย อำเภอปรangkū จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจุดยุทธศาสตร์หนึ่งในด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน คุณค่าทางวัฒนธรรมประเพณี คุณค่าทางอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมอาหารของชาวกูย ที่อาศัยอยู่ในแถบนี้ได้เป็นอย่างดี และนำไปสู่โปรแกรมการท่องเที่ยว ดังรูปที่ 4

รูปที่ 4 โปรแกรมการท่องเที่ยว

คุณค่าการสืบสานประเพณีวัฒนธรรม

พิธีกรรมเซ่นไหว้ปราสาทปรangkū มีชุดการแสดงทางศิลปะทางวัฒนธรรม การแสดงชุดการรำนางอัปสร (นางงามแห่งสรวงสวรรค์) การรำถวายที่มีในองค์ปราสาทขอมปรangkū เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมประจำปี เป็นการบูชาในด้านนาฏศาสตร์ ศาสนาแห่งการรำรำเพื่อบูชาต่อเทพเจ้า หรือผู้มีบุญ ดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 การร่ายรำ หน้าปราสาทปรางค์กู๋

คุณค่าทางคำสอนเพื่อการพัฒนาจิตและพฤติกรรมของชุมชน

ความเชื่อที่มีต่อปราสาทปรางค์กู๋ของชาวกู๋ได้เป็นจุดที่เป็นส่วนช่วยเสริมในการพัฒนาจิตและพฤติกรรมของชุมชนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน อาทิ การปฏิบัติตามคำสอน การให้ความเคารพ นอบน้อม การแสดงความกตัญญู กตเวทิตะ และความสามัคคีในชุมชน สิ่งเหล่านี้เกิดจากประเพณี พิธีกรรม วัฒนธรรม ที่งดงามและน่าอนุรักษ์ สืบสาน

สรุป

คติพิธีเซ่นไหว้ของกลุ่มชาวกู๋ที่มีต่อปราสาทขอมปรางค์กู๋ อำเภอปรางค์กู๋ จังหวัดศรีสะเกษมีฐานคติ มาจากความเชื่อของอำนาจเหนือธรรมชาติที่เชื่อว่าสถิตอยู่ในปราสาทขอมปรางค์ ชาวกู๋ให้ความเชื่อต่ออำนาจ วิญญาณมาก พิธีเซ่นไหว้ปราสาทจัดขึ้นตรงกับวัน ขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่จะต้องปฏิบัติประจำทุกปี ตามคติความเชื่อของชาวกู๋ เชื่อว่าจุดที่ตั้งของปราสาทขอมปรางค์กู๋เป็นศาสนสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่สถิตของวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ และวิญญาณของบรรพบุรุษ ชาวกู๋มีพิธีเซ่นไหว้ โดยการจัดเครื่องบูชา เครื่องเซ่น ไหว้ต่างๆ เดินแห่ขบวนมาที่ปราสาท แล้วจัดพิธีบวงสรวงรอบปราสาทโดยการวางสิ่งของรอบปราสาท เชื่อว่า วิญญาณของบรรพบุรุษจะได้รับสิ่งของเหล่านี้ พร้อมทั้งเทพเจ้าที่สถิตอยู่ในองค์ปราสาทด้วย ในพิธีกรรมเมื่อพิธีเซ่นไหว้ดำเนินการอยู่ จะมีคนเทน้ำเปล่า หรือ เหล้าขาว รินลงพื้นดิน เชื่อกันว่าเป็นการบอกกล่าวเจ้าแม่ธรณี เจ้าที่ เจ้าทาง ที่ประจำอยู่บนพื้นดินให้รับรู้การอธิฐานของตนเอง พิธีเซ่นไหว้ ปราสาทปรางค์กู๋ นี้ก็ด้วยเหตุเพื่อความอุดมสมบูรณ์และความเป็นสิริมงคลในการดำเนินชีวิตและการเพาะปลูกหรืออาจเป็นการบอกกล่าวที่ชุมชนมีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์กับความเคารพนับถือและบูชา พิธีที่กลุ่มชาวกู๋ อำเภอปรางค์กู๋ จังหวัดศรีสะเกษ จัดขึ้น เพื่อเซ่นไหว้ประจำปี ก่อนการลงทำการเพาะปลูก และได้เป็นประเพณีที่ใหญ่โตมากในอำเภอ ที่ชาวกู๋ชุมชนนี้ยังให้ความนับถือ และยังมีการสืบทอดอยู่ในปัจจุบันนี้

เอกสารอ้างอิง

- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สรีรวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- พระสำเร็จ อินทยุง. (2561). **ศึกษาประเพณีแซนพนม ของชาวพุทธ บ้านตะโก ตำบลโคกย่าง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์**. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิระ สุขแสง. (2550). **มะมีวัด : พิธีกรรมและความเชื่อของกลุ่มคนพูดภาษาเขมรถิ่นอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์**. การค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิลาสินี ศรีนุเคราะห์. (2543). **ปัจจัย: กรณีศึกษาพิธีการไหว้ครูเพื่อสืบทอดพิธีกรรมอันเนื่องมาจากความเชื่อของชาวไทยเขมรสุนทร**. รายงานการวิจัย.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษณ์ท์ แสงมาศ, 25 มกราคม 2561.
- Clifford Geertz, *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*, (NY: Basic Books, 1973), pp. 23-7; Charles Taylor, *The Ethics of Authenticity*, (London: Harvard University Press, 2000), pp. 19-22.
- Yasothara, (2017). **Bai Sai : Buddhism innovation as a sacrifice to promote constancy way of life of Thai – Khmer group in Muang District, Surin Province, Thailand**. In 14th International Conference on Social Science and Humanites (ICSSH) 13-Jun-2017 to 14-Jun-2017. Nanyang Technological University, Nanyang Executive Centre, Singapore.
- Y. Ishizawa and Y. Kono. (Eds,). (1986). **Study and Preservation of Historic Cities of Southeast Asia: Study and Preservation of the Cultural Heritage of Southeast Asia**. Tokyo : The Japan TimeLtd.

การจัดการมรดกภูมิปัญญาการรักษาของกลุ่มชาวไทยภูเขา

The Management of the Thai Kui Wisdom and Healing Heritage

ยโสธรรา ศิริภาพระภากร¹

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการจัดการมรดกภูมิปัญญาการรักษาของกลุ่มชาวไทยภูเขา มีกรอบการศึกษา ได้แก่ ศึกษาความเชื่อของชาวไทยภูเขา ศึกษาพิธีกรรมแกลมอของชาวไทยภูเขา เพื่ศึกษาการจัดการมรดกทางภูมิปัญญาการรักษาด้วยของชาวไทยภูเขา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์ แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา พบว่า ความเชื่อของกลุ่มชาวไทยภูเขา มีความเชื่อเรื่องดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ และการมีอยู่ของดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ ที่สามารถให้คุณและโทษได้ ความเชื่อด้านพิธีกรรม เรียกว่า “แกลมอ” ภาษาพูดท้องถิ่น เป็นพิธีกรรมสำคัญที่สามารถสื่อสารกับดวงวิญญาณ โดยผ่านร่างกายมนุษย์เป็นตัวเชื่อมในการสื่อสาร พิธีกรรมเป็นความเฉพาะของกลุ่มชน แนวทางการรักษาของกลุ่มชนนี้ มักจะเป็นการรักษาทางความเชื่อ และพิธีกรรมเป็นรูปแบบในการรักษา มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการรักษา เช่น ไข่ไก่ ข้าวสาร น้ำมัน และดาบ ทั้งนี้จะมีดนตรีในการประกอบด้วย ลักษณะการรักษาจะควบคู่ไปกับการร่ายรำรอบพิธีกรรม การจัดการมรดกภูมิปัญญาการรักษาของกลุ่มชาวไทยภูเขา ถือว่าเป็นการรักษาภูมิปัญญาของกลุ่มชน และให้ความสำคัญ ที่มีในด้านวัฒนธรรม อัตลักษณ์ ฐานคติ ความนิยม และความเชื่อกับพิธีกรรมของชนกลุ่มนี้ ในการจัดการควมมีการจัดการด้านที่กล่าวมาในรูปแบบ เอกสารการศึกษา และการจัดการที่มีต่อองค์ความรู้การรักษา ที่เกี่ยวข้องกับตัวยาสมุนไพร และเครื่องดนตรีที่ใช้บำบัดผู้ป่วยซึ่งถือเป็นความสำคัญทางวิชาการที่จำเป็นต้องจัดการและให้ความสำคัญ เป็นต้น

คำสำคัญ: การจัดการมรดกภูมิปัญญา,การรักษา, ความเชื่อและพิธีกรรม, ชาวไทยภูเขา

Abstract

This Article Has Studied the Management of Thai Wisdom and Heritage. There are Educational Framework, Namely to study the Beliefs of Kui People To Study the glamor rituals of the Kui People To study the Management of the Kui wisdom Heritage Is a Qualitative study Data were collected by Observation. And Participate In-depth interviews And analyze the Descriptive Data The study indicated that Kui group Beliefs Believing in Spirits, Spirits of Ancestors And the Existence of the soul And the souls of Ancestors Can give you and Blame The Belief in the rituals of the Kui People is called "Glamor", a local language Spoken by This group. Considered an important ritual that can communicate with the soul. Through the Human Dody as a link in Communication. The Ritual is unique to the People. The Treatment guidelines of this Ethnic group Often is a Treatment Based on Beliefs And rituals are a form of Healing And There are tools used .

¹ สาขาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โทร. 089-581-9532, yasotharar@gmail.com

in Treatment such as Chicken Eggs, rice, Holy water and swords. The Treatment will be Accompanied by the Dance Around the ritual. The Management of the Thai Kui wisdom and Healing Heritage Considered to Preserve the Heritage of the folk wisdom And attach importance to the culture, identity, base, Popularity and Belief in the rituals of this group In Management, Should have Management The Aspects Mentioned in the form Study Document And Management of Treatment Knowledge Related to the Herbal medicine And musical instruments used to treat Patients, which are considered academic importance that need to Be Managed and given importance, etc.

Keywords:. Management, Treatment, Heritage, Wisdom, Beliefs and Rituals, Glamor, Thai Kui

บทนำ

ความเชื่อในเรื่องภูตผีปีศาจ ผิวิญาณของบรรพบุรุษ สิ่งเหนือธรรมชาติ ไสยศาสตร์ คาถาอาคม เป็นผลสะท้อนที่ปรากฏในพิธีกรรม มีขั้นตอน รูปแบบ องค์ประกอบที่ปรากฏในระเบียบพิธีกรรมทั้งนี้ก็เป็นผลสะท้อนสืบเนื่องที่มาจากความเชื่อเป็นฐานคติ เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คน ถือได้ว่าเป็นระบบความเชื่อที่ยังปรากฏอย่างเหนียวแน่นในสังคมที่แสดงออกถึงความเคารพ นอบน้อม บูชา เช่นไหว้ที่มีต่อ ผิวิญาณ เทวดา หรืออำนาจเหนือธรรมชาตินั้น โดยเฉพาะในสังคมชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในเขตอีสานใต้บริเวณแนวพรมแดนราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทยบริเวณนี้มีความเชื่อและพิธีกรรมที่ผสมผสานกลมกลืนและถือปฏิบัติเหมือนกัน และได้สืบทอดพิธีกรรมรุ่นสู่รุ่น สืบทอดหลายสมัย คือ พิธีกล่อมของชาวไทยภูเขาเป็นพิธีกรรมการรักษาทางหนึ่ง ที่เป็นการรักษาโดยผ่านพิธีกรรมมีลักษณะเป็นสื่อสารเชื่อมต่อกับมิติด้านวิญาณ (พิธีกรรมบำบัด) เพื่อสื่อสารกับอำนาจเหนือธรรมชาติ ผิวิญาณของบรรพบุรุษ ชาวไทยภูเขาที่จัดพิธีกรรมขึ้นเพื่อการรักษาผู้ป่วยที่ไม่สามารถหาสาเหตุของอาการป่วยได้ จากฐานคติความเชื่อนั้นก็มักเชื่อว่าผู้ป่วยจะถูกคุณไสยศาสตร์ มนต์ดำ ทุกครั้งที่มีพิธีกรรมเกิดขึ้นพ่อแม่ญาติพี่น้อง ตลอดจนญาติมิตรสหายก็จะมาร่วมงานในพิธีกรรมกันอย่างคับคั่ง เพื่อให้กำลังใจและแสดงความเอื้ออาทร ช่วยเหลือในรูปแบบข้าวของเงินทอง อีกทั้งมาช่วยกันจัดเตรียมสถานที่ละสิ่งของที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ การอัญเชิญจะมีการอัญเชิญวิญาณของบรรพบุรุษของคนป่วยและวิญาณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้คนในชุมชน สังคมเคารพนับถือมาร่วมพิธีนี้ด้วย เพื่อขอให้ช่วยขจัดสิ่งที่ชั่วร้าย อับมงคล สิ่งร้ายไม่ดีและคอยปกป้องรักษาคุ้มครองให้หาย จึงถือได้ว่าพิธีกรรมกล่อม ของชาวไทยภูเขาเป็นความเชื่อพิธีกรรมที่เป็นส่วนช่วยเสริมสร้างและให้กำลังใจกับผู้ป่วย ผู้คนที่ร่วมพิธีกรรมและบรรดาคนทั่วไป เป็นการคอยให้กำลังใจผู้คนที่ประสบปัญหาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจที่ประสบอยู่อย่างหนัก ให้มีกำลังใจที่เข้มแข็ง และผ่านพ้นเคราะห์กรรมนั้นๆไปได้ อีกทั้งในพิธีกรรม กล่อมยังเป็นพิธีกรรมที่แสดงออกถึงความกตัญญูต่อบุพการี ต่อวิญาณบรรพบุรุษ ต่อคนในครอบครัว ต่อสายตระกูลวงศ์ญาติ และผู้มาร่วมช่วยงานในพิธีกรรมนี้จะช่วยกันบริจาค เงิน สิ่งของต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม และอาหารที่ต้องรับผู้คนที่มาจะมาช่วยกันมาก แสดงให้เห็นถึงสิ่งเหล่านี้ที่เป็นตัวก่อกำเนิดเกิดปะโยชน์ระหว่าง คนกับคน คนอยู่กับในชุมชน สังคม ทำให้เกิดความรัก สามัคคี เห็นใจกันที่ผ่านในระบบความเชื่อพิธีกรรมที่มีต่อผีบรรพบุรุษ ได้ผ่านการส่งสมบพะณะ กลั่นกรองความคิดสืบเนื่องกันมาหลายยุคหลายสมัย เป็นความงดงาม

ของวิถีชีวิตชุมชนที่เป็นสายสัมพันธ์ระหว่าง พ่อแม่พี่น้อง ญาติ ผู้มาร่วมในพิธีกรรม ลูกหลานและระบบความเชื่อที่มีต่อผีบรรพบุรุษของตนเองที่ยังมีการนับถือกันอย่างเหนียวแน่น

รูปที่ 1 พิธีแกลมอของชาวไทยกูย

ผู้ศึกษาได้พบเห็นพิธีกรรมแกลมอของชาวไทยกูยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและเป็นการศึกษาเพียงในจังหวัดสุรินทร์ที่มีกลุ่มชาวไทยกูยใน 3 พื้นที่ที่มีการประกอบพิธีกรรมแกลมอ และมีผู้รับสืบทอดจนถึงปัจจุบันเป็นการศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์เท่านั้น

วัฒนธรรมกับความเชื่อที่มีต่อพิธีกรรมของชาวไทยกูย

ชาวไทยกูยมีการปฏิบัติตามความเชื่อแบบดั้งเดิมเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่แสดงออกมาทางกายภาพมีการสืบทอดที่มีมาแต่โบราณ (ทักษิณาร์ ไกรราช, 2549) เป็นความเชื่อเพื่อการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน คือ ปัญหาสุขภาพทางที่เกิดทางด้านร่างกาย การเจ็บป่วยและปัญหาทางสุขภาพจิต จิตใจพี่น้องทั้งยังเป็นการทำนายด้วยวัสดุอุปกรณ์บางอย่าง เช่น ไข่ไก่สุก ดอกจำปี คางไก่ สิ่งเหล่านี้ได้ใช้ในพิธีแกลมอ เพื่อทำนายและการรักษาในการพยากรณ์หาสาเหตุที่เกิดขึ้น วัฒนธรรมหนึ่งชาวไทยกูย ได้เชื่อคือ แกลมอ เป็นพิธีกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลชุมชนชาวไทยกูย ตั้งแต่ เกิด จนตาย มีอิทธิพลทั้งในการดำเนินชีวิต วิถีความเป็นอยู่ของกลุ่มชนตลอดถึงความเชื่อที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานนั้นได้ ที่เป็นการรักษา เหยี่ยวา ดูแล คุ่มครอง ป้องกัน และทำนายพยากรณ์ในเหตุการณ์บางอย่างได้ สิ่งเหล่านี้ได้ปรากฏในพิธีกรรมแกลมอของชาวไทยกูย

พิธีกรรมแกลมอ มีการสืบทอดจากตระกูลทางครอบครัวและมีการสืบทอดตามเชื้อสายของ เพราะถือว่าเป็นผีวิญญาณบรรพบุรุษที่ปกป้องรักษาชาวไทยกูยจะให้ความสำคัญมากเพราะมีความเชื่อถือว่าเป็นวิญญาณรักษาประจำตระกูลของตนเอง

รูปที่ 2 พิธีกรรมรักษา, ขั้นตอนการขับไล่

จากรูปที่ 1 การประกอบพิธีกรรมแกลมอนี้มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1. การจัดเตรียมเครื่องบูชาในพิธีกรรม เครื่องบูชา ผลไม้ ของหม้อ บายศรี เครื่องประกอบในพิธีกรรมที่สำคัญ คือ ช้าง ม้า ดาบ เส้นประกำ โหม่ง เรือ ไม้พายเรือ ผ้าไหม ผ้าถุงไหม

2. การจัดเตรียมด้านบุคคล เช่น ผู้ประกอบพิธีกรรม ผู้ร่วมในพิธีกรรม วันเวลา สถานที่ และญาติพี่น้องที่ต้องมาร่วมในพิธีกรรมทั้งหมดนี้เป็นการรวมกลุ่มในการจัดพิธีกรรมขึ้น

สัญลักษณ์ร่วมกันในพิธีกรรมเกิดขึ้นเพราะความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ การประกอบพิธีกรรมมีการปฏิบัติสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันซึ่งมีสัญลักษณ์ร่วมกันและเน้นในเรื่องของจิตใจเป็นจุดมุ่งหมายใหญ่เพื่อเกิดความสบายใจ กำลังใจ ซึ่งการปฏิบัติตามระเบียบขั้นตอนพิธีกรรมแยกเป็นพิธีกรรมตามปทัชชีวินความเชื่อในวัฒนธรรมชุมชนของกลุ่มชาวไทยภูมียุคมีความเกี่ยวกับโครงสร้างทางความเชื่อของกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งที่นิยมที่ว่าระบบความเชื่อส่งผลต่อระบบโครงสร้างต่างๆที่มีองค์ประกอบของวัฒนธรรมแต่ละส่วนต่างก็มีหน้าที่สัมพันธ์จะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้และสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้จึงทำให้สังคมดำรงอยู่ทั้งนี้หน้าที่ของกิจกรรมก็อาจไม่ได้แสดงผลให้เห็นได้เพียงทางตรงเท่านั้นแต่กิจกรรมบางอย่างที่หมดหน้าที่ไปแล้วยังคงปรากฏให้เห็นปฏิบัติกันเป็นประเพณีสืบทอดกันจนถึงปัจจุบันนี้ มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวไทยภูมิตั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้เพราะบทบาทหน้าที่ต่างๆ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติโดยเฉพาะด้านการรักษาซึ่งไม่เพียงเป็นการเยียวยารักษาเท่านั้นหรือแก้ปัญหาความเจ็บป่วยเฉพาะที่หนัก หรือตามความจำเป็นในแต่ละครั้งด้วย

กระบวนการรักษาในพิธีกรรมแกลมอชาวไทยภูมียุค พิธีมีบทบาทการรักษาแบบดั้งเดิมที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ (วาสนา แก้วหล้า, 2551). เป็นการรักษาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีกรรม สอดสัมพันธ์กับการเซ่นไหว้ บูชา การรำ การขอขมา โดยการรำรอบโรงพิธีกรรม (เครื่องจิต ศรีบุญนาถ.2545)

รูปที่ 3 ขั้นตอนร่ำรอบโรงพิธีกรรม

การรำกาบเป เป็นการรักษาทางจิตวิญญาณ มีความเชื่อว่าสามารถตัดสิ่งเลวร้ายที่อาศัยอยู่ในร่างกายที่ทำให้เป็นสาเหตุในความเจ็บป่วยด้วย (ประทีป แชรรัมย์, 2535). การร่ำรอบโรงพิธีกรรมแต่ละรอบเป็นการรักษาและบูชาของรักษาด้วย การสะเดาะเคราะห์ในพิธีกรรมแกลมอที่อาจารย์ผู้ประกอบพิธีกรรม เป็นการสะเดาะโดย การรำดาบ การรับขวัญ ผูกขวัญ การอาบน้ำมนต์ ให้แก่ผู้ป่วยด้วย การรักษาตามกระบวนการพิธีนี้ ผู้ที่เข้าในพิธีกรรมนี้จะได้รับพลังศักดิ์สิทธิ์จากอำนาจเหนือธรรมชาติทุกคน โดยการเข้าทรง ทุกคนจะมีวิญญาณมาเข้าร่างกายแล้วมีการกำหนดด้วยวิญญาณผู้มาเข้าทรงว่าต้องทำตาม หาทางวิธีแก้อย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร การรักษาโดยผ่านพิธีกรรม มีกระบวนการรักษาการทำนายทายทักโดยอาศัยพิธีกรรมเป็นตัวผ่านเพื่อการสื่อสารถึงสิ่งที่ตนเคารพนับถือ (อัจฉรา ภาณุรัตน์, 2545) สถิตในกายตนที่รับอำนาจการบูชาแล้วแสดงตนโดยผ่านเสียงดนตรี เครื่องหอม เพลง การขับกล่อมร้อง และบทสวด ตลอดถึงการพยากรณ์ที่ต้องอาศัยพิธีกรรมสิ่งเหล่านี้เป็นฐานคติทางความเชื่อ (ฉลาดชาย รมิตานนท์. 2527)

มรดกภูมิปัญญาการรักษา

การรักษาโรคโดยผ่านพิธีกรรมแกลมอในระบบสุขภาพชุมชนกลุ่มชาวไทยภูเขา คุณค่าในพิธีกรรมการรักษาโรคตามแบบภูมิปัญญาชาวไทยภูเขา เป็นภูมิความรู้ที่ได้รับการสืบทอดมาแต่โบราณจากบรรพบุรุษ ยังรักษา (ธวัช ปุณโณทก. 2538). สืบทอดเอาไว้ เมื่อหาทางออกไม่ได้ผู้ป่วยหมดทางเยียวยารักษา ดูแลจากหมอหมอ แล้วก็จะประกอบตามความเชื่อของตนที่มีมาแต่เดิม เพื่อหาวิธีการรักษาผู้ป่วยให้หายนั้นเอง โดยวิธีการรักษาที่ปรากฏในพิธีกรรม คือ การรักษาด้วยการรำดาบฟันกาบเปโดยการลากไขไก่อ โดยการเรียกขวัญด้วยวิธีการการขอขมาด้วยวิธีการบูชาครู บนบานด้วยวิธีการร่ำรอบโรงพิธีกรรมด้วยการตีมาสมุนไพโร ด้วยการทำพิธีตัดกรรมด้วยการทำพิธีกรรมสะเดาะเคราะห์ต่อชะตาด้วยการให้ผู้ป่วยเข้าสู่พิธีกรรมแกลมอ เข้าทรง รำ รับการรักษาด้วยการรดเว้นอาหาร เสื้อผ้า ที่นอน และในด้านรักษาด้วยพิธีกรรมของชาวไทยภูเขา นี้ได้เกิดคุณค่าทางด้านขวัญกำลังใจและความเชื่อมั่นต่อตนเองและผู้อื่นคุณค่าในด้านพิธีกรรมที่ช่วยเสริมสร้างกำลังใจภายในคุณค่าในด้านองค์รวมของความเชื่อ พิธีกรรมสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องสื่อสารถึงความอุดมสมบูรณ์ คำสอน และฐานคติ (ชัยยนต์ เพาพาน., 2533).

สรุป

ความเชื่อในพิธีกรรมแกลมอของชาวไทยภูเขา ผู้ศึกษาที่ได้ลงพื้นที่ทำการศึกษาสิ่งที่ผู้ศึกษาได้เข้าร่วมในพิธีกรรมพบเห็น ได้สรุปความได้ว่า ชาวไทยภูเขามีความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ สิ่งลี้ลับและไสยศาสตร์ ภูตผี วิญญาณบรรพบุรุษซึ่งมีความเชื่อว่าบรรพบุรุษที่ตายไปแล้วนั้นวิญญาณยังมีความผูกพันกับครอบครัวมีหน้าที่คอยปกป้องรักษาให้บุคคลในครอบครัวมีความสุขแต่หากบุคคลในครอบครัวกระทำผิดข้อกำหนดของครอบครัวหรือสังคมจะลงโทษโดยทำให้เกิดการเจ็บป่วย

รูปที่ 4 ผู้ร่วมในพิธีกรรม แกลมอ

พิธีกรรมแกลมอ เป็นกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ ระเบียบแบบแผนที่ชาวไทยภูเขาได้ประกอบพิธีกรรมจัดขึ้นตามวาระความสำคัญของเงื่อนไขบางประการ พิธีกรรมแกลมอที่จัดขึ้นนั้น มีประเด็นหลักอยู่ 2 ประการ คือ พิธีกรรมแกลมอเป็นพิธีกรรมแห่งการเซ่นไหว้ของรักษาตระกูล ครอบครัว และพิธีกรรมแกลมอเป็นพิธีกรรมแห่งการรักษาที่กรณี บุคคลเกิดความเจ็บป่วย ทางร่างกาย และจิตใจ ที่ไม่สมประกอบและที่มีการรักษาตามขั้นตอนพิธีกรรมนี้ ด้วยเหตุ 2 ประการ คือ การรักษาทางแพทย์แผนปัจจุบันไม่หาย ผลการตรวจมีข้อสรุปว่าไม่พบสิ่งผิดปกติหาสาเหตุของการเจ็บป่วยไม่ได้ และเป็นพิธีกรรมรักษาตามความเชื่อแบบดั้งเดิมที่มีการรักษาโดยพิธีกรรมแกลมอ

จากการหาสาเหตุที่เจ็บป่วยนั้น ได้ประเด็นสำคัญ ดังนี้คือ อาการป่วยเกิดจากผิดของรักษา เกิดจากการไม่นับถือผีบรรพบุรุษที่ตระกูลเคยนับถือมา เกิดจากไปข้ามหรือลอดสิ่งที่ไม่ดีโดยไม่รู้ว่าตนเองมีองค์ หรือ ครूरักษา เกิดจากการต้องมนต์ตราคม ไสยศาสตร์ หรืออำนาจวิญญาณในที่ต่างๆ เกิดจากดวงตกจึงทำให้ชะตาชีวิตมีแต่เรื่องไม่ดีเข้ามา และเกิดจากโรคบางประการที่สามารถรักษาโดยหมอแผนโบราณ

ภูมิปัญญาการรักษาของชาวไทยภูเขา

เป็นเพียงพิธีกรรมที่ทำตามความเชื่อที่ตนมีให้กับสิ่งเคารพ บูชา กราบไหว้ และเคยเชื่อถือกันมาโดยไม่เคยคิดลบหลู่ คือ ผีบรรพบุรุษ พิธีกรรมมีบทบาทมากกับบุคคลที่ต้องการที่พึ่งกำลังใจ ในยามทุกข์ยาก ภูมิปัญญานี้จึงมีคุณค่าในระดับชุมชนของกลุ่มชาวไทยภูเขาที่ได้เป็นทางเลือกหนึ่งในการ เหยี่ยวยา รักษา ดูแล (สนธิ สมัคการ.2539). เพื่อให้เกิดกำลังใจที่จะต่อสู้ต่อไปและเห็นผลปรากฏจากผลการวิจัยว่า ผู้คนที่ได้เป็นผู้ร่วมในพิธีกรรมเข้าทรง

ในพื้นที่ เป็นบุคคลที่หายจากอาการป่วยแบบรุนแรง ที่ได้มีการจัดพิธีกรรมกล่อมขึ้นเพื่อ บูชาของรักษาที่มีความเชื่อว่าเป็นผู้ที่รักษาตนเองและครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีเสมอมาและตนเองก็ได้หายจากอาการที่ไม่สบายมา ด้วยจึงทำให้ยังมีความเชื่อเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเชิงนโยบายควรให้การศึกษาและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความเชื่อพิธีกรรมกล่อม ที่มีการรักษา เยียวยา ดูแล ผู้ที่ป่วย ในเชิงเปรียบเทียบว่า เมื่อความเหมือนหรือต่างกับกับความเชื่อพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ หรือไม่ อย่างไร

2. พิธีกรรมท้องถิ่นควรที่จะมีการพัฒนาในด้าน พิธีกรรม โดยการวางระบบที่แน่นอน ชัดเจน ถึงกระบวนการรักษา ทั้งในด้าน ตัวยาสมุนไพร วิธีการอื่น ที่เป็นแบบแผนการรักษาผู้ป่วย เพื่อที่จะให้เป็นกรณีศึกษา แก่ผู้ที่สนใจ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในด้านมิติต่างๆ ได้ อาทิเช่น คนเราต้องการที่จะพึ่งพาสิ่งเหลือธรรมชาติ สามารถจัดสถานที่ที่นำเคาพยาบาลไว้ตามโรงพยาบาลหรือเพิ่มทำนองเพื่อการรักษา ที่เน้นการผ่อนคลาย ทางด้านอารมณ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยนต์ เพาพาน. (2533). การรำผีฟ้า ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. ปริญญาโท ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- ธวัช ปุณโณทก. (2538). ความเชื่อพื้นบ้านอันสัมพันธ์กับชีวิตในสังคมอีสานในวัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ. กรุงเทพมหานคร : โครงการไทยคดีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีป แชรรัมย์. (2535). พิธีกรรม มิวต ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร: ศึกษากรณีบ้านตะโกราย ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเอกไทยคดีศึกษามนุษยศาสตร์.
- เครือจิต ศรีบุญนาค. (2545). เรือมมิวต : พิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีของกลุ่มชาวไทยเขมรสุรินทร์. ภาควิชา นาฏศิลป์, คณะมนุษยศาสตร์สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- อัจฉรา ภาณุรัตน์. (2545). พิธีโงมมิวต, การรักษาโรคด้วยจิตวิญญาณของชาวไทยเขมร. มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ทักษิณาร์ ไกรราช. (2549). มิติทางวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคอีสาน. ปริญญาโทบัณฑิต สาขาไทศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2527). ผีเจ้านาย. กรุงเทพมหานคร : พายัพ ออฟเซท พริน.
- สนธิ สมัคการ. (2539). ความเชื่อและศาสนาในสังคมไทยวิเคราะห์เชิงสังคม – มานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
- วาสนา แก้วหล้า. (2551). แหล่งเรียนรู้เพื่อชุมชน : กรณีศึกษาการแพทย์พื้นมรดกจากโรคยา ศาลาในไทยและกัมพูชา. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ยโสธรา ศิริภาพระภากร. (2560). คุณค่าทางจริยศาสตร์ พิธีกรรมกล่อมของชาวไทยกูย. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. 12(41) กรกฎาคม – กันยายน, 12 – 13.

ยโสธรา ศิริภาพระภากร. (2560). **ปะกำข้างความเชื่อในพลังศักดิ์สิทธิ์ของกลุ่มชาวไทยภูยในจังหวัดสุรินทร์**. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 “การจัดการวัฒนธรรมเชิงพระพุทธศาสนาอย่างยั่งยืน”. วันที่ 24 มิถุนายน 2560. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่.

ยโสธรา ศิริภาพระภากร, พระธรรมโมลี, วัน สุวรรณพงษ์. (2560). **สัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในเครื่องบูชา พิธีกรรมแกลมอของชาวไทยภูย**. ในการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ครั้งที่ 2. วันที่ 2 สิงหาคม 2560. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี.

เกี่ยวกับวารสาร

วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ

(Journal of Management Science Research: JMSR)

วารสารวารสารวิจัยวิทยาการจัดการ เป็นวารสารทางด้านการบริหารธุรกิจที่คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า การดำเนินงานวิจัย และการเผยแพร่ความรู้และวิทยาการในศาสตร์ของบริหารธุรกิจผ่านผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจระหว่าง นักวิชาการ นักบริหาร นักธุรกิจ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป

วารสารวารสารวิจัยวิทยาการจัดการ เป็นวารสารที่ ตีพิมพ์ปีละ 2 ครั้ง คือ ทุกสิ้นเดือน มิถุนายน และ ธันวาคม บทความที่จะได้รับลงตีพิมพ์จะต้องผ่านการพิจารณาล้นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง และเป็นบทความที่มีประโยชน์ในทางวิชาการโดยวารสารวิจัยวิทยาการจัดการรับพิจารณาบทความวิชาการ (Academic Article) และบทความวิจัย (Research Article) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษรวมถึงบทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) และบทวิจารณ์บทความ (Article Review) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับศาสตร์การบริหารธุรกิจในสาขาต่าง ๆ อาทิเช่น

- การบัญชี
- การเงินและการธนาคาร
- การจัดการธุรกิจ
- การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ
- การจัดการนวัตกรรม
- การเป็นผู้ประกอบการ
- การบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์กร
- ซัพพลายเชนและโลจิสติกส์
- การจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม
- เทคโนโลยีสารสนเทศ
- การตลาด
- นิเทศศาสตร์และการสื่อสาร
- เศรษฐศาสตร์
- อื่น ๆ ตามเห็นสมควร

นโยบายของวารสาร

1. การพิจารณาบทความตีพิมพ์ พิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 2 ท่าน ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่สามารถทราบข้อมูลของผู้ส่งบทความ (Double-Blind Process) และได้รับความเห็นชอบจากบรรณาธิการกองบรรณาธิการของวารสาร

2. เนื้อหาในบทความเป็นความคิดเห็นและอยู่ในความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความ มิใช่เป็นความเห็นและความรับผิดชอบใดๆ ของวารสารและคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ทั้งนี้ไม่รวมความผิดพลาดอันเกิดจากการพิมพ์

3. บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสาร ต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ หากมีการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความเอง

ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาบทความ

การพิจารณาก่อนการรับบทความ (Review Process)

บทความที่ส่งมายังกองบรรณาธิการวารสาร จะได้รับการแจ้งให้ผู้ส่งบทความทราบว่าได้รับแล้ว จากนั้นกองบรรณาธิการจะกลั่นกรองบทความโดยพิจารณาความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวารสาร ประโยชน์ทางด้านวิชาการและการนำไปใช้ในการบริหารธุรกิจ บทความที่ผ่านขั้นตอนนี้จะถูกส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 2 ท่าน เพื่อพิจารณาก่อนการรับและตรวจสอบคุณภาพของบทความและความเหมาะสมในการตีพิมพ์ กองบรรณาธิการวารสารจะส่งบทความที่ผ่านการพิจารณาจากขั้นตอนนี้ให้กับผู้ส่งบทความนำกลับไปแก้ไขตามข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนพิจารณาอีกครั้งหนึ่งหรือปฏิเสธการลงตีพิมพ์

การส่งบทความ (Paper Submission)

ผู้ที่ประสงค์จะส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิจัยวิทยาการจัดการ ต้องส่งแบบฟอร์มส่งบทความ และต้นฉบับบทความพร้อมไฟล์ (Microsoft Word) มายัง

กองบรรณาธิการวารสารวิจัยวิทยาการจัดการ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เลขที่ 186 หมู่ 1 ถ.สุรินทร์ – ปราสาท

ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทร. 044-512382

อีเมลล์ jmsr@sru.ac.th

เว็บไซต์ <https://jmsr.sru.ac.th/>

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (Journal of Management Science Research) เป็นวารสารที่รับตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ โดยออกวารสารปีละ 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคมถึงมิถุนายน และฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคมถึงธันวาคม ประเภทของผลงานทางวิชาการที่รับพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร ได้แก่ บทความบทความวิชาการ (Academic Article) และบทความวิจัย (Research Article) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษรวมถึงบทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) และบทวิจารณ์บทความ (Article Review) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับศาสตร์การบริหารธุรกิจ ในสาขาต่าง ๆ สำหรับสาขาที่เปิดรับ ได้แก่ การบัญชี การเงินและการธนาคาร การจัดการธุรกิจ การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ การจัดการนวัตกรรม การเป็นผู้ประกอบการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์กร ชีพพลายเซนและโลจิสติกส์ การจัดการการท่องเที่ยว และโรงแรม เทคโนโลยีสารสนเทศ การตลาด นิเทศศาสตร์และการสื่อสาร เศรษฐศาสตร์ และอื่นๆ ตามเห็นสมควร

บทความที่ส่งเข้ามาจะได้รับประเมินคุณภาพทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ท่าน โดยพิจารณาแบบปกปิดรายชื่อทั้งผู้เขียนบทความ ผู้พิจารณาบทความ และผู้เกี่ยวข้อง (double blind review) นอกจากนี้บทความจะต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาจากที่อื่น หรือเป็นบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารอื่น หรือตีพิมพ์ในเอกสารสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ (proceeding) มาแล้ว

1. การพิจารณาเบื้องต้น

1.1 ประเภทของบทความ วารสารรับพิจารณาประเภทผลงานทางวิชาการ ดังนี้

1) บทความวิชาการ เป็นบทความทางวิชาการที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัย มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อหา (ส่วนที่ 1 ปูพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะกล่าวถึง ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล/การโต้แย้งข้อเท็จจริง/การถกเถียง/การใช้เหตุผล/ใช้หลักฐานข้ออ้างเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน ส่วนที่ 3 เสนอความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ) บทสรุป กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง

2) บทความวิจัย เป็นงานวิจัยที่มีกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอนถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบวิธีวิจัย ผลงานวิจัยแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ของงานวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง

3) บทวิจารณ์หนังสือ เป็นการพิจารณาลักษณะของหนังสือโดยละเอียด เพื่อชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของหนังสือ สามารถบอกถึงส่วนดี ส่วนเด่น และส่วนบกพร่องของหนังสือได้ ทั้งนี้เพื่อเป็น ข้อมูลประกอบการตัดสินใจให้กับผู้ที่กำลังหาหนังสืออ่าน หรือใช้ประโยชน์จากหนังสือนั้น

4) บทวิจารณ์บทความ เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสรุปต่อบทความหนึ่ง โดยสามารถตอบโต้บทความด้วยความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ได้จากการศึกษาของคุณ ซึ่งต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานและการให้เหตุผลประกอบ

1.2 สาขาของบทความ วารสารรับพิจารณาสาขาของบทความ ดังนี้

การบัญชี การเงินและการธนาคาร การจัดการธุรกิจ การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ การจัดการนวัตกรรม การเป็นผู้ประกอบการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์กร ซัพพลายเชนและโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวและโรงแรม เทคโนโลยีสารสนเทศ การตลาด นิเทศศาสตร์และการสื่อสาร และเศรษฐศาสตร์ และอื่นๆ ตามเห็นสมควร

1.3 รูปแบบการเขียนบทความ

วารสารรับพิจารณาเฉพาะบทความที่เขียนตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้เท่านั้น ดังนี้

รูปแบบการจัดทำบทความ

ชื่อบทความภาษาไทย < 16 point หนา >

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ < 16 point หนา >

ชื่อ-สกุลผู้เขียน¹, ชื่อ-สกุลผู้เขียนร่วม² และชื่อ-สกุลผู้เขียนร่วม² < 14 point >

บทคัดย่อ < 14 point หนา >

การเขียนบทคัดย่อต้องเป็นในลักษณะรายงานถึงเรื่องที่ศึกษา ไม่ใช่ในลักษณะการประเมินผลงาน จะเขียนติดต่อกันไปโดยตลอด หรือแยกเป็นตอนๆ ก็ได้ แต่ไม่ควรเขียนเป็นหัวข้อ ทั้งนี้ต้องเขียนให้สั้น กระชับ ชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ ได้ใจความครอบคลุมสาระสำคัญ < 14 point, ไม่เกิน 100-400 คำ >

คำสำคัญ: ให้ระบุคำสำคัญประมาณ 3-5 คำ ที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูล <14 point>

ตัวอย่าง คำสำคัญ: การตลาด / การท่องเที่ยว / อัตลักษณ์

Abstract < 14 point, Bold >

< 14 point, the abstract should be 100-300 words >

Keywords: The author gives 3-5 keywords which are related to the major part of their research work.

ตัวอย่าง **Keywords:** Marketing / Tourism / Identity

¹ Affiliations of the author, E-mail:< ระบุเป็นภาษาอังกฤษ 12 point, กรณีผู้เขียนอยู่หน่วยงานเดียวกันให้ใช้เลขเชิงอรรถเดียวกัน >

² Affiliations of the co-author, E-mail:< ระบุเป็นภาษาอังกฤษ 12 point, กรณีผู้แต่งอยู่ต่างหน่วยงาน เช่น ต่างคณะ

บทนำ <14 point, หนา>

ระบุความเป็นมา ภูมิหลัง หรือความสำคัญของเรื่องที่เขียน รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการเขียน<14 point
ธรรมดา>

เนื้อเรื่อง <14 point, หนา>

เนื้อเรื่อง (ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ปูพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะกล่าวถึง ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล การโต้แย้ง
ข้อเท็จจริง การถกเถียง การใช้เหตุผล ใช้หลักฐานข้ออ้างเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน ส่วนที่ 3 เสนอความคิดเห็น/
ข้อเสนอแนะ) <14 point ธรรมดา>

บทสรุป <14 point, หนา>

เป็นการสรุปผลที่ได้จากการศึกษา

กรณีที่มีตาราง และรูป ดูตัวอย่างตารางที่ 1 และรูปที่ 1

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง ตัวอย่าง ตารางที่ 1 การจัดขอบเขตการพิมพ์

หัวตาราง การตั้งค่ากระดาษของบทความ	ระยะการตั้งค่ากระดาษ (นิ้ว)
ขอบบน	1 นิ้ว
ขอบล่าง	1 นิ้ว
ขอบซ้าย	1 นิ้ว
ขอบขวา	1 นิ้ว
ระยะห่างระหว่างบรรทัด	1 บรรทัด

รูปที่ 1 ชื่อรูป

ตัวอย่าง รูปที่ 1 คณะวิทยาการจัดการ

เอกสารอ้างอิง <14 point, หนา จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ >

1. การอ้างอิงในเนื้อหาของบทความและเอกสารอ้างอิง จะต้องมีความสัมพันธ์กัน คือ หากมีการอ้างอิงในเนื้อหา จะต้องมียุทธการบรรณานุกรมในเอกสารอ้างอิง และหากมียุทธการบรรณานุกรมในเอกสารอ้างอิงจะต้องมีการอ้างอิงในเนื้อหา จะมีขาดหรือเกินไม่ได้
2. การอ้างอิงในเนื้อหาของบทความ ให้ใช้การอ้างอิงแบบนามปี (นามสกุล, ปีที่พิมพ์) หรือ (นามสกุล, ปีที่พิมพ์, ระบุหน้า (ถ้ามี))
3. เอกสารอ้างอิง ให้รวบรวมการอ้างอิงในเนื้อหาทั้งหมดที่ผู้เขียนมีการอ้างอิงในบทความ ให้เรียงตามอักษร A-Z โดยไม่แบ่งประเภทเอกสาร และให้เขียนรายการบรรณานุกรมแบบ APA Style

ตัวอย่างการอ้างอิง

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง /ครั้งที่พิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). /สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์

ธรรณ ชำรงนาวาสวัสดิ์. (2548). **ใต้ทะเลมีความรัก ภาคสาม: หลังคลื่นอันดามัน**. กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์.

หิรัญ หิรัญประดิษฐ์, สุวัฒน์จันทร์ปรณิก และ เสริมสุข สลักเพชร. (2540). **เทคโนโลยีการผลิตทุเรียน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Triantaphyllou, E. (2000). **Multi-criteria decision making methods: A Comparative study**. Kluwer Academic Publishers.

บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่ (ฉบับที่): /เลขหน้าที่ปรากฏ.

หะหมัด หะยีหมัด, เพ็ญศรีเจริญวานิช และอานนท์คำวรรณ. (2558). **เผ่าพันธุ์ตราสินค้า: ความท้าทายใหม่ทางการตลาด**. **วารสารบริหารธุรกิจ**. 148 : 57 – 69.

Zhang, H., Li X., & Liu, W. (2006). **An AHP/DEA methodology for 3PL vendor selection in 4PL**. **National Engineering Research Center for CIMS**. 2(3) : 646 – 655.

วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์./ชื่อหลักสูตรปริญญา ชื่อคณะ ชื่อมหาวิทยาลัย.

หะหมัด หะยีหมัด. (2558). **ปัจจัยขับเคลื่อนคุณค่าตราฮาลาล เปรียบเทียบผู้บริโภคมุสลิมในประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เว็บไซต์/แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้เขียน/(ปี,เดือน วันที่)./ชื่อเนื้อหา./[รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. /Retrieved from URL หรือเว็บไซต์ของข้อมูล

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. **ประวัติมหาวิทยาลัย**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2553, จากวิกิพีเดีย
<http://th.wikipedia.org/wiki/มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์>.

Jongwisarn, R. (2005). **Study of Leadership and New Direction of SMEs Entrepreneur**. [Online].
 Retrieved May 27, 2011, from <http://www.trf.or.th/research/abstract.asp?PROJECTID=MRG4780112>.

แบบประเมินบทความวิจัย

บทความเรื่อง.....

.....

เกณฑ์ประเมิน

1. ความชัดเจนของปัญหาและจุดมุ่งหมายของการวิจัย

.....

.....

.....

2. การทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

.....

.....

.....

3. ระเบียบวิธีวิจัย/การวิเคราะห์ข้อมูล

.....

.....

.....

4. การสรุปผลและการอภิปรายผล

.....

.....

.....

5. ประโยชน์ทางทฤษฎี/ปฏิบัติ

.....

.....

.....

6. รูปแบบ ความถูกต้องและประณีตในการเขียน

.....

.....

.....

7. คุณภาพโดยรวมของบทความ

.....

.....

.....

8. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

สรุปผลการประเมิน ☐ เผยแพร่ได้ ☐ เผยแพร่ได้แต่ต้องแก้ไข ☐ ไม่สมควรเผยแพร่

.....ผู้ประเมิน
(.....)